

Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék

Szakmai Programja

Készítette: Prenner Zsuzsanna – intézményvezető

Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék

Tóthné Gróf Andrea – bölcsődevezető

Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék- Űrhajós bölcsőde

Tartalomjegyzék

Bevezető	3.
Az intézmény alapadatai	4.
1. Az intézmény bemutatása	6.
2. A bölcsődei ellátás igénybevételének módja	10.
3. A bölcsődei nevelés – gondozás alapelvei, céljai	14.
3.1. A bölcsődei nevelés – gondozás alapelvei	14.
3.2. A bölcsődei nevelés – gondozás célja	16.
4. A feladatellátás szakmai tartalma, a biztosított szolgáltatások formái, a gondozási, nevelési, fejlesztési feladatok jellege, tartalma, módja;	17.
4.1. A bölcsődei nevelés – gondozás feladatai	17.
4.2. A bölcsődei nevelés-gondozás főbb helyzetei, a nyújtott szolgáltatáselemek, tevékenységek	18.
4.3. A bölcsődei élet megszervezésének elvei – a bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei	25.
4.4. Családok támogatásának módszerei és lehetőségei	27.
5. Szakmai dokumentáció	31.
6. A fejlődés leggyakoribb jellemzői a bölcsődés kor végére	37.
7. Alapellátáson túli, a családi nevelést támogató szolgáltatások	38.
8. A bölcsőde kapcsolatai, együttműködése más intézményekkel	40.
9. A Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék szolgáltatásairól szóló tájékoztatás helyi módja	42.
10. Az igénybe vevők és a szakalkalmazottak jogainak védelmével kapcsolatos szabályok	42.
11. A szolgáltatást nyújtók folyamatos szakmai felkészültsége biztosításának módja, formái	43.
Záró rendelkezések	
A Szakmai Program mellékletei	45.

BEVEZETŐ

A Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramjának (a továbbiakban: Alapprogram) célja, hogy keretet adjon a Magyarországon működő bölcsődei ellátást biztosító intézményben, szolgáltatásban folyó szakmai munkának. Az Alapprogram tartalma és szemlélete összhangban van Magyarország Alaptörvényével, a 3 év alatti korosztály ellátására és nevelésére-gondozására vonatkozó jogszabályokban foglaltakkal, a bölcsődei ellátás keretében végzett nevelés (a továbbiakban: bölcsődei nevelés) hagyományaival, felhalmozott értékeivel, a nemzeti sajátosságokkal, a legújabb koragyermekkorai kutatások eredményeivel.

Az Alapprogram fejezetei valamennyi bölcsődei ellátásra (bölcsődére, mini bölcsődére, munkahelyi bölcsődére, családi bölcsődére) vonatkoznak, az egyes ellátási formák sajátosságainak figyelembevételével.

A jogszabályi előírások, a szolgáltatást igénybe vevők szükségletei és az intézményi adottságok alapján a bölcsődei ellátást nyújtó intézménynek, szolgáltatónak helyi szakmai programot kell készíteni, amelynek meg kell felelni az Alapprogramban foglaltaknak.

A bölcsődei nevelés középpontjában a kisgyermek és közvetett módon a kisgyermeket nevelő családok állnak. Az Alapprogram a családra, mint komplex rendszerre tekint, melynek értelmében nem csak a kisgyermek nevelését-gondozását, hanem az egész család támogatását célozza meg.

Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék Szakmai Programját a „A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja” mint a tartalmi szabályozás legmagasabb szintű dokumentuma figyelembevételével dolgoztuk ki. Ez az egymásra épülés biztosítja egyrészt az általános követelmények teljesítését, másrészt pedig intézményünk szakmai önállóságát, a családok és a fenntartó elvárásaihoz és a helyi lehetőségekhez való igazodást.

AZ INTÉZMÉNY ALAPADATAI (alapító okirat alapján):

Megnevezése: Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék

Rövidített neve: Egyesített Bölcsődék

Székhelye: Zalaegerszeg, Petőfi Sándor u. 21-25.

Telephelyei:

Típegő Bölcsőde

Telephely: Zalaegerszeg, Kis u. 10.

Napsugár Bölcsőde

Telephely: Zalaegerszeg, Napsugár u. 32.

Úrhajós Bölcsőde

Telephely: Úrhajós u. 2.

A működési engedély szerinti **férőhelyszám:** 396 fő

- Cseperedő bölcsőde: 96 fő
- Napsugár bölcsőde: 110 fő
- Típegő bölcsőde: 82 fő
- Úrhajós bölcsőde: 108 fő

A költségvetési szerv alapításának dátuma: 1995

Az alapító okirat kelte, száma: 2017. március 20.; 542-3/2017

A költségvetési szerv alapítására, átalakítására, megszüntetésére jogosult szerv:

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata

Zalaegerszeg, Kossuth Lajos u. 17-19.

A költségvetési szerv irányító szerve:

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése

Zalaegerszeg, Kossuth Lajos u. 17-19.

A költségvetési szerv fenntartója:

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata

Zalaegerszeg, Kossuth Lajos u. 17-19.

A költségvetési szerv jogszabályban meghatározott közfeladata:

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 42.§-a, valamint a 15/1998. (IX.30.) NM rendelet 35. §-a alapján napos bölcsődéként a gyermekek részére napközbeni ellátást, továbbá gyermekétkeztetést biztosít a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 21. §-ában foglaltak szerint. Alapellátáson túli szolgáltatásként játszóházat, időszakos gyermekfelügyeletet és sószóbat működtet.

A költségvetési szerv fő tevékenységének államháztartási szakágazati besorolása:

889110 Bölcsődei ellátás

A költségvetési szerv alaptevékenysége: Az intézmény a 3 éven aluli gyermekek gondozását, nevelését, harmonikus testi-szellemi fejlődését elősegítő személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti intézmény. Ellátja a gyermekétkeztetést bölcsődében, fogyatékosok nappali intézményében, valamint köznevelési intézményben.

A költségvetési szerv alaptevékenységének kormányzati funkció szerinti besorolása:

095020	iskolarendszeren kívüli egyéb oktatás, képzés
096015	gyermekétkeztetés köznevelési intézményben
096025	munkahelyi étkeztetés köznevelési intézményben
104031	gyermekek bölcsődei ellátása
104035	gyermekétkeztetés bölcsődében, fogyatékosok nappali intézményében
104036	munkahelyi étkeztetés bölcsődében

A költségvetési szerv illetékessége, működési területe: Zalaegerszeg Megyei Jogú Város közigazgatási területe. Amennyiben a felvételre várakozók között nincs zalaegerszegi bejelentett lakóhellyel, vagy tartózkodási hellyel rendelkező lakos, abban az esetben az intézmény engedélyezett férőhelyszáma 20 %-áig zalaegerszegi bejelentett lakóhellyel, vagy tartózkodási hellyel nem rendelkező igénylőt is felvehet.

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata és Söjtör Község Önkormányzata között létrejött feladat-ellátási szerződés alapján a Söjtör község közigazgatási területén lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező bölcsődés korú gyermek bölcsődei nevelését, gondozását a Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék Napsugár Bölcsődéjében biztosítja.

Az intézmény **besorolása:**

A Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék önálló jogi személyiséggel rendelkező költségvetési szerv.

A gazdálkodás módját tekintve önálló gazdasági szervezettel nem rendelkező költségvetési szerv. Az intézmény pénzügyi-gazdasági feladatait a Zalaegerszegi Gazdasági Ellátó Szervezete látja el, Munkamegosztás és felelősségvállalás rendjét rögzítő megállapodás szerint.

Az intézmény vállalkozói tevékenységet nem folytat.

A Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék azonosító adatai:

MÁK-nál nyilvántartott törzsszáma:	667399
A költségvetési szerv adószáma:	16898592-2-20
Statisztikai számjele:	16898592-8991-322-20
Bankszámlaszáma:	11749008-16898592

A Magyar Bölcsődék Egyesületét az EMMI bölcsődei módszertani szervezetnek jelölte ki, melynek elsődleges feladata az országban működő, illetve újonnan nyílt bölcsődék, mini bölcsődék tevékenységének szakmai felügyelete. Feladatát bázisintézményeken, és minden megyében működő szakértőkön keresztül végzi. Ebben a munkában a Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék is részt vesz szakértői feladatokat ellátva a megyében.

Az intézmény Cseperedő, Napsugár, Úrhajós és Tipegő bölcsődéje a Zala Megyei Kereskedelmi és Iparkamara által regisztrált gyakorlólhelye a kisgyermeknevelő szakképzésnek.

1. AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA (az ellátandó célcsoport és az ellátandó terület jellemzői)

„Zalaegerszeg a Dunántúl délnyugati részén, a Nyugat-dunántúli régió alsó és középső harmada metszéspontjában fekszik. A térség az Alpok-Adria térséghez kötődik. A város nemzetközi kapcsolatrendszerei jellemzően dél-délnyugati irányúak, ami Szlovéniát, Horvátországot és Olaszországot jelenti.

A város gazdasága

Zalaegerszeg Zala megye székhelye, egyben első számú gazdasági, igazgatási és intézményi központja. A megyeszékhely és a megye fejlődése tehát egymástól elválasztva nem kezelhető. Zalaegerszeg gazdasági potenciálja alapvetően meghatározza a megye gazdaságának teljesítményét és fejlődési potenciálját, a megye gazdasági teljesítményében a lakosságszámának megfelelő arányt meghaladó arányban vesz részt, míg a város fejlődésének potenciáljai részben a megye adottságaiban gyökereznek. A város gazdasági szerkezetére elsősorban a helyi kis- és középvállalkozások túlsúlya jellemző. Zalaegerszeg tradicionálisan jelentős iparágai, az élelmiszeripar, a bútorgyártás és a textilipar az ezredforduló után visszaszorultak. A nagyobb cégek helyett kis utódcégek jöttek létre, melyek a válság okozta bizonytalanságok után 2011 óta újra megerősödni látszanak. Ezek újraélesztése a helyi gazdaságfejlesztés egyik lehetséges iránya, amelyhez az alapanyagok és a szervezeti háttér (pl. Fa- és Bútoripari Klaszter, a második akkreditált klaszter országosan) mellett a szükséges készségek és munkatapasztalat jelenleg még megtalálható.

A város iparában a gépgyártás (járműipar, mechatronika) valamint az elektronika a meghatározó. Ezek komoly hagyományokkal rendelkező, fejlődőképes ágazatok, amelynek sikeresebb KKV képviselői nemzetközi kapcsolatokkal és exportpiacokkal is rendelkeznek és a beszállítói válás lehetőségét is magukban hordozzák.

A foglalkoztatásban kiemelkedő szerepet játszó multinacionális vállalkozások telepedtek le, a tömeges foglalkoztatásra azonban a betanított munka a jellemző, a magasabb kvalifikációt igénylő posztok száma kevesebb a kívánatosnál. Az elmúlt években a turizmus-, vendéglátás területe is kiemelt hangsúlyt kapott, 2015. évben elkészült a város turisztikai stratégiája

Demográfiai helyzet:

Zalaegerszeg lakónépessége az elmúlt időszak statisztikai adatai alapján valamelyest csökkenő tendenciát mutat. 2006. év óta folyamatosan csökken a születések száma, ugyanakkor a halálozások száma 2006-tól folyamatosan emelkedik és meghaladja a születések számát, melynek eredményeképpen 2006. év óta folyamatosan csökken a város lakossága.

A korosztályok aránya átrendeződést mutat: a fiatal népesség aránya folyamatosan és jelentős mértékben csökken, a 40-49 évesek aránya enyhe növekedést, míg az 50-59 évesek aránya enyhe csökkenést mutat, az időskorú lakosság aránya trendszerűen és jelentős mértékben emelkedik, ez a tendencia egy öregedő zalaegerszegi népesség képét vetíti előre.

A vizsgált időszakban mind országosan, mind Zalaegerszegen folytatódott az a hosszabb ideje érvényesülő tendencia, mely szerint egyre kevesebben élnek házasságban (2001-ben a zalaegerszegiek 53%-a, míg 2011-ben csak 45%), miközben az egyedülállók és az elváltak (2001-ben 9%-a, míg 2011-ben már 12,5%) aránya emelkedett. Ez utóbbiakkal párhuzamosan elterjedt az élettársi kapcsolat, mint együttélési forma. A 2001. évi népszámlálás idején 2.786 fő, míg 2011-ben már 5.415 fő élt élettársi kapcsolatban Zalaegerszegen, azaz megkétszereződött az élettársi kapcsolatban élők száma.

Foglalkoztatás, munkanélküliség

2016. november végén a megyében a nyilvántartott álláskeresők száma 6.918 fő volt, ami az októberinél 0,7 %-kal, az előző év azonos időszakához képest pedig 1.579 fővel kevesebb. Tehát a nyilvántartott álláskeresők száma az egy évvel korábbinál 18,6 %-kal alacsonyabb érték. Érdeemes megjegyezni továbbá, hogy a 2014. év azonos időszakához viszonyítva a munkahelyteremtő beruházások és fejlesztések eredményének köszönhetően két év alatt 42,8 %-os csökkenést ért el a mutató. Az álláskeresők számának csökkenésében a szezonális munkaerőigények bővülése, valamint a feldolgozóipari munkáltatóknál jelentkező viszonylag magas kereslet, továbbá a közfoglalkoztatás bővülése is szerepet játszott. Ilyen alacsony érték ezt megelőzően csak 1990-ben, a munkanélküliség f

Az álláskeresők között az elmúlt évben csökkent a pályakezdők aránya, jelenleg 146 fő pályakezdőt tart nyilván a rendszer. elfutásakor volt tapasztalható a nyilvántartott álláskeresők vonatkozásában.

A város területén működő (szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi) **intézmények** magas szakmai színvonalon biztosítják szolgáltatásaikat az ellátást igénybevevők részére, azonban a jogszabályi változások és a szakmai elvárások következtében szükséges az egyes szolgáltatások fejlesztése.

A szolgáltatások fejlesztésével és működtetésével kapcsolatos feladatokat az alábbi **alapelvek** határozzák meg:

- ✓ a helyi társadalom, változó igényeinek, szociális szükségleteinek figyelembevételével kell kialakítani a szolgáltatások rendszerét;
- ✓ a különböző problémák, esetek bonyolultsága és komplex módon történő kezelése az egyes ellátási típusok és szintek egymásra épülését igényli (komplex, integrált ellátások);
- ✓ a szolgáltatások kínálatánál biztosítani szükséges a választhatóságot;
- ✓ a szociális szolgáltatások biztosításában – az önkormányzat ellátási felelősségének hangsúlyozása mellett - erősíteni szükséges a civil szervezetek részvételét (az ellátások társadalmasítása).

Jövőkép

Az Úrhajós Bölcsőde Zalaegerszeg Landerhegyi városrészében található. A főutaktól távol, emeletes házak között, az autók zajától mentes, gyermekbarát, zöld környezetben neveljük – gondozzuk a családok legföltettebb kincsét a Gyermeket. A természetes zöld környezetünk, tágas udvarrészünk biztosítja a gyermekek, széles körű természeti megismerését. Csak az egész fiatal korban elkezdett

környezeti nevelés lehet biztosíték arra, hogy a gyermekekben pozitív viszonyulás alakuljon ki a környezet, az élőlények és embertársaik iránt. Fontosnak tartjuk, hogy ezen lehetőségek birtokában, ne csak a bölcsődés korú gyermekek érdeklődését keltsük fel a környezetünk iránt, hanem szemléletünk a szülőkhöz, az egész családhoz eljusson.

Zalaegerszeg a környezetével harmóniában élő, dinamikus gazdasággal rendelkező középváros, gazdag szellemi potenciállal, nívós feltöltődési lehetőségekkel.” (ZMJV Szociális szolgáltatástervezési koncepciója 2017-18)

Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék **396 férőhelyen** négy bölcsődében fogadják a gyermekeket. A bölcsődék területi elhelyezkedésük alapján a város valamennyi lakótelepén élő család igényeit ki tudják elégíteni. A Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék négy bölcsődéjében egységes szakmai elvárások érvényesülnek a szakszerű nevelés – gondozás területén, kiemelt szerepet kap a gyermekközpontú pedagógiai megközelítés.

Bölcsődéink:

- ✚ Cseperedő – 4 részleg: 96 férőhely
- ✚ Napsugár – 4 részleg: 110 férőhely
- ✚ Tipegő – 3 részleg: 82 férőhely
- ✚ Úrhajós – 4 részleg: 108 férőhely

Bölcsődekép: olyan családbarát bölcsődeként kívánunk működni

- ✚ ahol az ellátás összhangban van a gyermek szükségleteivel
- ✚ megfelel a szülők igényeinek
- ✚ ami képes a változó igényekhez aktívan alkalmazkodni
- ✚ nyitott a felé megnyilvánuló igényekre, kész azok fogadására
- ✚ alkalmazottai naprakész tudással rendelkeznek, szakképzettségük szintje folyamatosan emelkedik
- ✚ képes megszerzett tudását, tapasztalatait multiplikációs szinten alkalmazni
- ✚ a gyermekvédelmi és a szociális intézményekkel együttműködve az ellátórendszer folyamatos fejlesztésében aktív szerepet vállal
- ✚ a fenntartó és a város lakosainak elégedettségére végzi munkáját
- ✚ olyan szervezeti felépítettséggel rendelkezik, ami garanciát nyújt a működés szakszerűségére és törvényességére

Gyermekeképünk:

- ✚ a harmonikusan, sokoldalún fejlődő gyermek,
- ✚ aki testileg és lelkileg egészséges,
- ✚ szociálisan kompetens
- ✚ nyitott az őt körülvevő környezet ingereire
- ✚ kitartó, aktív és tevékeny

2. A BÖLCSŐDEI ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA *(az intézmény hatályos Felvételi szabályzata alapján)*

A Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék tagbölcsődéibe a felvétel **önkéntes**, kérelemre történik, melyet a törvényes képviselő terjeszthet elő.

A gyermek bölcsődébe történő felvételét a szülő hozzájárulásával

- ✓ a körzeti védőnő,
- ✓ a házi gyermekorvos, vagy a háziorvos,
- ✓ a család- és gyermekjóléti szolgálat,
- ✓ a gyámhatóság is kezdeményezheti

Amennyiben a gyermek védelme az ellátás önkéntes igénybevételével nem biztosított, a jegyző az ellátás kötelező igénybevételét elrendelheti.

A Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék tagbölcsődéibe azon szülők gyermeke vehető fel és gondoítható, akiknek bejelentett lakóhelye, vagy életvitelszerű tartózkodási helye Zalaegerszeg közigazgatási területén van.

A bölcsőde a szolgáltatói nyilvántartásban szereplő férőhelyszáma legfeljebb 20 %-áig az ellátási területén kívül lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező gyermek ellátását is biztosíthatja, feltéve, hogy az ellátási területén lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező valamennyi bölcsődei ellátást igénylő és arra jogosult gyermek ellátását biztosítani tudja.

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata és Söjtör Község Önkormányzata között létrejött feladat-ellátási szerződés alapján a Söjtör község közigazgatási területén lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező bölcsődés korú gyermek bölcsődei nevelését, gondozását a Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék Napsugár Bölcsődéjében biztosítja.

Bölcsődébe a gyermek húszhetes korától vehető fel

- ✓ harmadik életévének, sajátos nevelési igényű gyermek az ötödik életévének betöltéséig,
- ✓ annak az évnek az augusztus 31-éig, amelyben a harmadik életévét, a sajátos nevelési igényű gyermek az ötödik életévét betölti, vagy
- ✓ annak az évnek a december 31-éig, amelyben a gyermek szeptember 1-je és december 31-e között tölti be a harmadik életévét, ha a szülő, törvényes képviselő vállalja, hogy a gyermek ellátását a nevelési év végéig a bölcsőde biztosítja.

A gyermekek napközbeni ellátásaként a bölcsődei ellátást, annak keretében az életkornak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, foglalkoztatást és étkeztetést kell megszervezni azon három éven aluli gyermekek számára, akiknek szülei, törvényes képviselői

- ✓ munkavégzésük - ideértve a gyermekgondozási díj, a gyermekgondozást segítő ellátás és a gyermeknevelési támogatás folyósítása melletti munkavégzést is -,
- ✓ munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük,

- ✓ nappali rendszerű iskolai oktatásban, a nappali oktatás munkarendje szerint szervezett felnőttoktatásban,
- ✓ felsőoktatási intézményben nappali képzésben való részvételük,
- ✓ betegségük vagy
- ✓ egyéb ok miatt

A gyermekek napközbeni ellátását **különösen** az olyan gyermek számára kell biztosítani,

- ✓ akinek fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátásra van szüksége,
- ✓ akit egyedülálló vagy időskorú személy nevel,
- ✓ akinek a szülője, gondozója szociális helyzete miatt az ellátásról nem tud gondoskodni.

A beiratkozásra minden év májusában – a sajtóban, helyi televízióban előre meghirdetett napokon – van lehetőség.

A bölcsődei felvételnél előnyt élvez még

- ✓ aki családgondozásban részesül, és fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátásra van szükség,
- ✓ akinek szülője orvosilag igazolt betegsége miatt az ellátást biztosítani nem vagy csak részben tudja,
- ✓ akit - gyámhatósági határozat alapján - gyámként kirendelt időskorú (a reá vonatkozó nyugdíjkorhatárt elért) hozzátartozója nevel,
- ✓ akinek a szülője jövedelmi helyzete miatt (mert családjában az egy főre jutó jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét nem haladja meg) az ellátásáról nem vagy nehezen tud gondoskodni,

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 43. § alapján(3), „A bölcsődei felvétel során előnyben kell részesíteni

a) - ha a gyermek szülője, más törvényes képviselője a felvételi kérelem benyújtását követő 30 napon belül igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll -

aa) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket,

ab) a három vagy több gyermeket nevelő családban élő gyermeket,

ac) az egyedülálló szülő által nevelt gyermeket, és

b) a védelembe vett gyermeket.”

A sorrendiség figyelembe vétele nélkül a gyermek bölcsődei ellátását biztosítani kell, ha a gyámhatóság – Gyvt. 68.§. (3) bekezdése a) pontja alapján – védelembe vételt rendelt el és kötelezte a szülőt, hogy folyamatosan vegye igénybe a gyermekek napközbeni ellátását.

A Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék tagbölcsődéibe való felvétel a fentiekén túl az év során folyamatosan igényelhető.

A felvételi kérelmet Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék intézményvezetőjéhez kell benyújtani. Az ellátást – lehetőség szerint - a gyermek lakóhelyéhez/tartózkodási helyéhez legközelebbi tagbölcsődében kell biztosítani. Soron kívüli kérelem esetében ez a lehetőség nem biztosítható.

A felvételi kérelemhez csatolni kell:

- ✓ a gyermek és a felvételt kérő szülő/törvényes képviselő lakcímkártyáját bemutatásra
- ✓ tanulói jogviszony esetén az oktatási intézmény által kiállított iskolalátogatási igazolást,
- ✓ az illetékes munkaügyi központ igazolását a munkaerő piaci képzésen való részvétel idejéről,
- ✓ a szülő betegsége esetén a háziorvos/szakorvos által kiállított igazolást,
- ✓ az ellátás indokoltságát igazoló gyermekorvos igazolását,
- ✓ ha az ellátási kérelmet szociális indokra alapozzák, a kérelemhez csatolni kell azokat a nyilatkozatokat és igazolásokat, amelyekből a gondozó/család jövedelme megállapítható.
- ✓ egyedülállóság esetén a Magyar Államkincstár igazolását emelt családi pótlék folyósításáról
- ✓ a családban nevelt három vagy több kiskorú gyermek esetén a Magyar Államkincstár igazolását emelt családi pótlék folyósításáról (amennyiben rendszeres gyermekvédelmi támogatásra a szülő nem jogosult)
- ✓ sajátos nevelési igényű gyermek esetén a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakértői véleményét

A felvételről – a becsatolt igazolások alapján, a tagbölcsődék vezetőinek javaslatára – az intézményvezető dönt. A döntésről az intézményvezető (a szabályzat 2. sz. mellékletét képező nyomtatványon) a felvételi kérelem beadásától számított 15 napon belül írásban értesíti a szülőt/törvényes képviselőt.

A keresőtevékenységet folytató vagy folytatni kívánó szülő, legkésőbb a bölcsődei megállapodás megkötésekor a bölcsődei ellátást nyújtó intézménynek, szolgáltatónak munkáltatói igazolást nyújt be, vagy bemutatja a leendő munkáltatójának igazolását arról, hogy a szülő nála alkalmazásban fog állni, megjelölve annak kezdő időpontját is.”

A bölcsődei ellátás megkezdésekor az intézmény vezetője a törvényes képviselővel **megállapodást** köt az:

- ✓ Ellátás várható időtartamáról
- ✓ A fizetendő étkezési térítési díj mértékéről, a fizetésre vonatkozó szabályokról
- ✓ A szolgáltatások formájáról, módjáról

Az intézményvezető döntése ellen a kézhezvételtől számított 8 napon belül észrevételnek van helye, melyet a fenntartóhoz – Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Polgármesteréhez – címezve, a Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék vezetőjéhez kell benyújtani.

Az észrevételről a fenntartó határozattal dönt.

Amennyiben a felvételi kérelmet – férőhelyhiány miatt – nem lehet teljesíteni, úgy fel kell hívni a figyelmet arra, hogy kérelmére a 3. sz. melléklet szerinti „várakozólistára” veszik és üresedés esetén az elhelyezés időpontjáról telefonon értesítik.

Szintén várólistára kerül az a gyermek, aki a felvételi eljárás során felvételt nyert, ám bölcsődei férőhelyét a felvételi kérelmen jelzett időponthoz képest három hónapon belül nem veszi igénybe.

Az aktuális évi beiratkozásokról a bölcsőde és ZMJV honlapján, a közösségi médiákban, a helyi nyomtatott sajtó útján, valamint a bölcsőde honlapján a Felvételi Szabályzatból tájékozódhatnak a szülők.

3. A SZOLGÁLTATÁS ALAPELVEI, CÉLJAI

3.1. A bölcsődei nevelés-gondozás alapelvei

3.1.1. A család rendszerszemléletű megközelítése

A család rendszerszemléletű megközelítése értelmében a bölcsődei nevelésben elsődleges szempont a család működésének megismerése, megértése. A rendszerszemlélet lényege, olyan komplex látásmód alkalmazása, amely nem csak a kisgyermeket, hanem a családot is kiindulópontnak tekinti. Az interakciós mintákat a kisgyermek visszatükrözi, ezáltal képet kaphatunk a család erősségeiről és gyengeségeiről. Az erősségek hangsúlyozása által a szakember hozzájárulhat a család életminőségének javításához.

3.1.2. A koragyermekkorai intervenció szemlélet befogadása

A koragyermekkorai intervenció magában foglal minden olyan tevékenységet, amely a kisgyermek sajátos szükségleteinek meghatározását és figyelembevételét szolgálja. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató funkcióját tekintve alkalmas színtér a koragyermekkorai intervenció szemléletének alkalmazására. Ennek értelmében a kisgyermeknevelő feladata az esetlegesen felmerülő fejlődésbeli lemaradások, megtorpanások felismerése és jelzése.

3.1.3. A családi nevelés elsődleges tisztelete

A kisgyermek nevelése a család joga és kötelessége. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és azokat erősítve vesz részt a gyermekek nevelésében. Mindezek értelmében fontos a szülők számára lehetővé tenni a tevékeny, különböző szinteken és módokon megvalósuló bekapcsolódást a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató életébe.

3.1.4. A kisgyermeki személyiség tisztelete

A kisgyermek egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum, egyéni szükségletekkel rendelkező, fejlődő személyiség. Különleges védelem, bánásmód illeti meg.

A bölcsődei nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul az alapvető gyermeki jogok tiszteletben tartásával. Figyelmet kell fordítani az etnikai, kulturális, vallási, nyelvi, nemi, valamint fizikai és mentális képességbeli különbségek iránti tolerancia kialakítására.

3.1.5. A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe

A bölcsődei nevelésben a korosztály életkori sajátosságaiból adódóan meghatározó a kisgyermeknevelő szerepe, aki személyiségén keresztül hat a kisgyermekre és a családra. A feladatok színvonalas megvalósítására megfelelő szakmai kompetenciával és identitással, kellő önismerettel, magas szintű társas készségekkel bíró szakember képes. Ebből adódóan a kisgyermeknevelő felelős a szakmai tudása szinten tartásáért, gyarapításáért, szakmai kompetenciái fejlesztéséért.

3.1.6. A biztonság és a stabilitás megteremtése

A kisgyermek egyéni igényeitől függő bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz történő beszoktatásra, adaptációs időszakra úgy tekintünk, mint a kisgyermek elveszett biztonságának újrateremtésére.

A kisgyermek személyi és tárgyi környezetének állandósága („saját kisgyermeknevelő”-rendszer, felmenőrendszer, csoport- és helyállandóság) növeli az érzelmi biztonságot, alapul szolgál a tájékozódáshoz, a jó szokások kialakulásához.

A napirend folyamatosságából, az egyes mozzanatok egymásra épüléséből fakadó ismétlődések tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményeznek a napi események sorában, növelik a gyermek biztonságérzetét.

A biztonság nyújtása természetesen magában foglalja a fizikai és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is.

3.1.7. Fokozatosság megvalósítása

A fokozatosságnak a bölcsődei nevelés minden területét érintő bármely változás esetén érvényesülnie kell. A kisgyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új dolgok, helyzetek megismerését, a szokások kialakulását.

3.1.8. Egyéni bánásmód érvényesítése

A kisgyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a kisgyermeknevelő elfogadó, empatikus, hiteles nevelői magatartása. A bölcsődei nevelésben figyelembe kell venni a kisgyermek spontán érésének, egyéni fejlődésének ütemét, a pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, kompetenciáját, nemzetiségi/etnikai, kulturális és vallási hovatartozását. A fejlődés ütemét mindig magához a gyermekhez viszonyítva kell megítélni. Minden új fejlődési állomásnak kiindulópontja maga a gyermek. Ezért fontos, hogy a bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz járó kisgyermek mindegyike egyéni szükségleteihez igazodó mértékben részesüljön érzelmi biztonságot nyújtó gondoskodásban és támogatásban.

3.1.9. Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége

A gondozási helyzetek a kisgyermeknevelő és a kisgyermek interakciójának bensőséges, intim helyzetei. A gondozási helyzetek megvalósulása során a nevelésnek és a gondozásnak elválaszthatatlan egységet kell alkotnia. A gondozás minden helyzetében nevelés folyik, a nevelés helyzetei, lehetőségei nem korlátozódhatnak a gondozási helyzetekre. A fiziológias szükségletek kielégítése megteremti a magasabb rendű szükségletek kielégítésének feltételeit. A professzionális gondozás, hozzájárul a személyes kapcsolatok pozitív alakulásához és a nevelési feladatok megvalósulásának egyik kiemelt színtere.

3.1.10. A gyermeki kompetenciaképzés támogatása

A korai életévekben alapozódnak meg a kognitív, érzelmi és társas kompetenciák, ezért támogatásuk kiemelt jelentőséggel bír a bölcsődei nevelésben. Biztosítani kell annak a lehetőségét, hogy a kisgyermek a játékon, a gondozási helyzeteken és egyéb tevékenységeken keresztül ismeretekhez, élményekhez, tapasztalatokhoz jusson, átélhesse a spontán tanulás örömét, megerősödjön benne a világ megismerésének vágya. Kíváncsiságának fenntartásával, pozitív visszajelzések biztosításával segíteni kell önálló kezdeményezéseit, megteremtve ezáltal az egész életen át tartó tanulás igényének, folyamatának biztos alapjait.

3.2. A bölcsődei nevelés-gondozás céljai:

- ✓ hogy a kisgyermek el sajátítsa azokat a készségeket, képességeket, amelyek segítik őket abban, hogy hatékonyan és kiegyensúlyozottan viselkedjenek saját kulturális környezetükben, sikeresen alkalmazkodjanak annak változásaihoz
- ✓ hogy a mindezt olyan szemlélettel és módszerekkel tegye, amelyek segítik a családi nevelés elsődlegességének tiszteletét.
- ✓ hogy a koragyermekkori intervenció szemléletének széles körű értelmezésével összhangban minden kisgyermekre és családjára kiterjedő prevenciós tevékenységet folytasson
- ✓ hogy a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató családbarát intézményként, szolgáltatásként hozzájáruljon a családok életminőségének javításához, a szülők munkavállalási esélyeinek növeléséhez.

A *hátrányos helyzetű*, a szegény és a periférián élő családok gyermekei esetében a hátrányoknak és következményeiknek enyhítésére törekvés, szükség esetén más intézményekkel, szervezetekkel, szakemberekkel együttműködve. A valamilyen *kisebbséghez tartozó* gyermekek esetében fontos a nemzetiségi/etnikai hovatartozás tiszteletben tartása, az identitástudat kialakulásának segítése. A csoportban gondozható, nevelhető *sajátos nevelési igényű* gyermekek esetében pedig minél fiatalabb életkortól kezdve a gondozásba ágyazott fejlesztés formájában segíteni a rehabilitációt és a rehabilitációt. Mindezek segítik az egyenlő esélyekhez jutást, a társadalmi beilleszkedést.

4. A FELADATELLÁTÁS SZAKMAI TARTALMA, A BIZTOSÍTOTT SZOLGÁLTATÁSOK FORMÁI, A GONDOZÁSI, NEVELÉSI, FEJLESZTÉSI FELADATOK JELLEGE, TARTALMA, MÓDJA

4.1.A bölcsődei nevelés feladatai

4.1.1. A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése

A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató, mint a kisgyermekes családokkal kapcsolatba kerülő első gyermekintézmény jelentős szerepet tölt be a szülői kompetencia fejlesztésében. A család erősségeinek megismerése, támogatása a pozitívumok kiemelésével valósul meg.

A családi és bölcsődei nevelés összhangja, a szülők és a kisgyermeknevelők közötti egyenrangú, konstruktív, kölcsönös bizalmon alapuló partneri kapcsolat elengedhetetlen feltétel a kisgyermek harmonikus fejlődéséhez. A szülő ismeri legjobban gyermekét, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit, nagymértékben segítve ezzel a kisgyermeknevelőt a gyermek ismeretén alapuló differenciált, egyéni bánásmód kialakításában. A kisgyermeknevelő, mint szakember, szaktudására, tapasztalataira építve, a szülők igényeihez igazodva közvetíti a kora gyermekkori fejlődéssel, neveléssel kapcsolatos ismereteket, módszereket.

4.1.2. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

A szakemberek feladata a kisgyermek fejlődésének nyomon követése, dokumentálása, támogatása, a harmonikus testi és lelki fejlődéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése.

A primer szükségletek egyéni igények szerinti kielégítése a gondozási helyzetekben valósul meg. A rugalmas, a kisgyermek életkorához, egyéni fejlettségi szintjéhez és az évszakhoz igazodó napirend biztosítja az életkornak megfelelő változatos és egészséges táplálkozást, a játék, a mozgás, a szabad levegőn való aktív tevékenység és pihenés feltételeit. Az egészséges életmód, az egészségnevelés érdekében törekedni kell az alapvető kultúrhygiénés szokások kialakítására.

A prevenciós feladatok megvalósításába szükség esetén speciális szakemberek is bevonhatók: gyermekorvos, dietetikus, gyógypedagógus, pszichológus, mentálhygiénés szakember, gyermekfegyszakorvos stb.

Elsősorban preventív szerepet tölthet be, de a sajátos nevelési igényű, a magatartás- vagy fejlődési problémákkal küszködő kisgyermekes esetében korrektív lehetőségeket hordoz, az intézmény lehetőségeihez mérten kialakított, a nagymozgások gyakorlásához, különféle mozgásfejlesztéshez szükséges eszközökkel felszerelt szoba vagy erre a célra alkalmas helyiség, hidroterápiás medence vagy fejlesztő-, só-, fény-, hang-, zene-, mese- vagy alkotóterápiás szoba.

4.1.3. Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése

A biztonságot nyújtó nevelői magatartás magában foglalja a szakember érzelmi elérhetőségét és hitelességét, az érzelmek kifejezésére való ösztönzést, a pozitív és biztató üzenetek rendszeres közvetítését, a világos elvárások és határok megfogalmazását. A kisgyermek bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz történő kerülése több lehetőséget teremt a társas kapcsolatok megtapasztalására. Az együttlét helyzetei az énérvényesítés, a tolerancia, az empátia gyakorlásának színterei, amelyek hozzájárulnak az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztéséhez.

Törekedni kell az együttélés szabályainak elfogadtatására, a mások iránti nyitottság megőrzésére. A kisgyermeknevelő feladata a kisgyermek beszédkészségének fejlesztése érdekében az ingerekben gazdag, tiszta nyelvi környezet biztosítása, a kommunikációs kedv felkeltése és fenntartása a bölcsődei nevelés-gondozás minden helyzetében, mondókák, énekek, versek, mesék közvetítésével.

Különös figyelmet kell fordítani a sajátos nevelési igényű és a hátrányos helyzetű gyermekek társas és érzelmi kompetenciáinak fejlesztésére szükség esetén más segítő szakemberek bevonásával is.

4.1.4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

A kisgyermek érdeklődésének erősítése a játékos felfedezés és a cselekvéses tanulás lehetőségeinek megteremtése a kisgyermeknevelő aktív részvételével és a megfelelő környezet kialakításával történik. A bölcsődei nevelés-gondozás helyzeteiben a szakember ismeretet nyújt, segíti a tájékozódást, a tapasztalatok és élmények feldolgozását.

A kisgyermek igényeihez igazodó közös tevékenység során szerepet kap az élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása, az önálló próbálkozás és a kreativitás támogatása.

Az önálló választás és a döntési képesség kialakulását segíti a bátorító, ösztönző nevelői magatartás.

4.2. A bölcsődei nevelés-gondozás főbb helyzetei, a nyújtott szolgáltatáselemek, tevékenységek

A nevelés-gondozás valamennyi helyzetének célja a gyermek testi-lelki harmóniájának elősegítése, melyhez hozzátartozik a személyi- és tárgyi környezettel való harmónia is, ezért a nevelés-gondozás valamennyi helyzetében lehetőséget kell biztosítani a kisgyermek számára ahhoz, hogy érdeklődésének, pillanatnyi pszichés szükségleteinek megfelelően ismerkedhessen személyi- és tárgyi környezetével úgy, hogy viselkedési mintát és segítséget kapjon optimális és sokoldalú fejlődéséhez és szocializációjához. A gondozás (testi szükségletek kielégítése) és a játék a bölcsődei élet egyenrangúan fontos helyzetei, melyekben lényeges a gyermek szabad aktivitás iránti igényének és kompetencia érzésének erősítése. A bölcsődei élet legyen élvezetes, részvételre motiváló és kielégítő tanulási élményeket biztosító, társas közegben zajló, interakciót ösztönző. A gyermekek számára biztosítani kell, hogy koruknak és fejlettségüknek megfelelően vegyenek részt az egyes élethelyzetek, tevékenységek előkészítésében,

kiválasztásában, alakításában. Valamennyi tevékenység, élethelyzet alakításának módszertani alapja a gyermek pozitív önértékelésének erősítése és a különböző faji, kulturális, vallási, nyelvi, nemi valamint fizikai és mentális képességbeli különbségek tiszteletének kialakítása.

Alapvető szempont, hogy a bölcsődei élet a kisgyermek számára élményt nyújtó, részvételre motiváló, tanulási tapasztalatokat biztosító legyen. Valamennyi tevékenység, élethelyzet alakításának módszertani alapja az egyéni bánásmód érvényesítése, a gyermek pozitív önállósági törekvéseinek, önértékelésének erősítése.

4.2.1.Tanulás

A teljesítményelváráshoz kötött, erőltetett ismeretgyarapításnak a bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál nincs helye. A bölcsődei nevelés területén a ***tanulás fogalmát a lehető legtágabban értelmezzük.*** Tanulás, minden olyan tapasztalat-, illetve információszerzési folyamat, amely tartós változást idéz elő a viselkedésben, illetve a gondolkodásban, valamint elősegíti, hogy a gyermek megismerje önmagát és környezetét. A tanulás a gyermek korából és fejlettségéből adódó ***tevékenységekbe ágyazottan*** történik.

A tanulás legfontosabb irányítója a személyes kíváncsiság, az érdeklődés.

A kisgyermekkor tanulás szinterei a természetes élethelyzetek: a gondozás és a játék, a felnőttel és a társakkal való együttes tevékenység és a kommunikáció. A tanulás formái az utánpótlás, a spontán játékos tapasztalatszerzés, a kisgyermeknevelő-gyermek interakcióból származó ismeretszerzés és szokáskialakítás. A kisgyermeknevelőnek a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében szem előtt kell tartania, hogy náluk más jellegű és hosszabb időt vesz igénybe a tanulási folyamat.

A ***beszéd*** a kisgyermekkor tanulás nagyon fontos eleme. A kommunikatív képességek fejlődésének feltételei a biztonságos és támogató környezetben zajló felnőtt-gyermek és gyermek-gyermek interakciók. Figyelembe kell venni azoknak a gyermekeknek a nyelvi szükségleteit, akiknek nem a magyar az anyanyelvük.

4.2.2.Gondozás

A gondozás bensőséges interakciós helyzet a kisgyermeknevelő és gyermek között, amelynek elsődleges célja a gyermek fizikai, testi szükségleteinek maradéktalan kielégítése.

A személyes és a szociális kompetenciák kialakulásának egyik feltétele, hogy a gyermek csecsemőkortól kezdve aktívan vehessen részt a gondozási helyzetekben, lehetősége legyen úgy próbálkozni, hogy közben érzi a kisgyermeknevelő figyelmét, biztatását, támogató segítségét. Sikeres próbálkozásait a felnőtt megerősítéssel, dicséréssel jutalmazza, ami növeli az együttműködési kedvet. A gondozási helyzetekben sem érvényesülhet teljesítményelvárási vágy. Lényeges, hogy elegendő idő álljon rendelkezésre, mivel az egyes mozzanatok megtanulása gyakorlást igényel. A felnőttel való kommunikáció érzelmi töltése, a kisgyermeknevelőnek a gyermekről adott jelzései kihatnak az

önelfogadásra, a személyiség egészséges alakulására. A gondozás minősége jelentős mértékben befolyásolja a szokások kialakulását és az önállósodás folyamatát.

4.2.3. Játék

A játék a gyermekkor legfontosabb tevékenysége, ami segít a világ megismerésében és befogadásában, elősegíti a testi, értelmi, érzelmi és szociális fejlődést. A kisgyermeknevelő a játék feltételeinek (megfelelő hangulat, hely, idő, eszközök) biztosításával és nevelői magatartásával támogatja az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet, a kreativitást. A kisgyermeknevelő a gyermek igényeitől és a helyzettől függően kezdeményez, esetenként mintát nyújt, szerepet vállal a játékban, annak tartalmát ötleteivel, javaslataival színesíti. A játék ad elsősorban lehetőséget a társas kapcsolatok alakulására. A kisgyermeknevelővel, a többi gyermekkel való együttlét örömforrás a kisgyermek számára, a társak viselkedése mintát nyújt, segítve a szociális képességek fejlődését.

4.2.4. Mozgás

A csecsemő- és kisgyermekkor az alapvető mozgásformák kialakulásának és fejlődésének időszaka. A kisgyermek mozgásigénye rendkívül nagy, számukra örömforrás a mozgás. Ezért a szobában és az udvaron is biztosítani kell a minél nagyobb mozgásteret, a mozgásfejlesztő játékokat. A játékeszközökkel szemben elvárás, hogy felkeltsék az érdeklődést, fenntartsák a mozgásaktivitást és használatuk biztonságos legyen.

Biztosítani kell a környezet balesetmentességét és a veszélyforrások kiküszöbölését. Csecsemőknek olyan játszóhelyet kell biztosítani, amely védett, de elegendő hely áll rendelkezésre, például: hempergő, elkerített szobasarak.

A nagymozgásos játékokra a szabadban, az udvaron és a teraszon több lehetőség nyílik, mint a szobában. Még több lehetőséget kínál a benti nagymozgásos játékokkal felszerelt külön helyiség használata. Minél változatosabb mozgásra van lehetősége a kisgyermeknek, annál nagyobb örömet lel a játékban.

A mozgásfejlesztő eszközök használata során a kisgyermek szabadon próbálhatják, végezhetik az egyes mozgásformákat, fejlődik mozgáskoordinációjuk, harmonikussá válik a mozgásuk. Az önállósági törekvések támogatása során a gondozási műveletekben való aktív részvétel lehetőséget ad a praktikus mozgások gyakorlására, finomítására.

A nagy és a finommotorikus mozgás terén egyaránt alkalmazzuk a természet adta anyagok felhasználását. A gyermekek örömmel lépegetnek mezítláb a különböző anyagokon, (pl. homok, babszem stb....), vagy ügyesen próbálkoznak a kukoricaszem lábujjaival történő felvételére. Csak párat felsorolva, mozgásos játékok kiegészítő elemei a termések, a természetes anyagok. Ezek közül kiemelném bölcsődénk „matató falát”, melyen keresztül a különböző érzetű anyagok megismerésével

fedezik fel a világot, ezzel számos agyterület kapcsolódik be. Ez a fal, mint egy játék egy észrevétlen tanulási folyamat, ami jó hatással van a szellemi képesség szem – kéz koordináció, téri tájékozódás, részletmegfigyelés fejlesztésére.

4.2.5. Mondóka, ének

A bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál sokrétű zenei élmény átélésére, tapasztalatszerzésre ad lehetőséget a környezet hangjainak megfigyelése, a kisgyermeknevelő ének- és beszédhangja, spontán dúdolgatása, ritmusos szövegmondása, a dallam és ritmushangszerek hallgatása, megszólaltatása, a közös éneklés. A kisgyermek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlettségéhez, érzelmi, hangulati állapotához igazodó, felelősséggel kiválasztott és alkalmazott játékos mondókák, gyermekdalok, népdalok és értékes zeneművek felkeltik a kisgyermek érdeklődését, formálják esztétikai érzékenységet, zenei ízlését, segítik a hagyományok megismerését és továbbélését. A személyes kapcsolatban, játékhelyzetekben átélt mondókázás, éneklés, zenehallgatás pozitív érzelmeket kelt, örömelményt, érzelmi biztonságot ad a kisgyermeknek. Az ismétlődések, a játékos mozdulatok megerősítik a zenei élményt, a zenei emlékezetet. Érzelmi alapon segítik az anyanyelv, a zenei anyanyelv elsajátítását, a személyiség fejlődését, hozzájárulnak a kisgyermek lelki egészségéhez, valamint a csoportban a derűs, barátságos légkör megteremtéséhez. A bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál végzett zenei nevelés eredményes megvalósítása lehetőséget nyújt a kisgyermek további zenei fejlődésére.

4.2.6. Vers, mese

A vers, mese nagy hatással van a kisgyermek érzelmi és értelmi fejlődésére (ezen belül a beszéd, a gondolkodás, az emlékezet és a képzelet fejlődésére), valamint a szociális fejlődésre. A versnek elsősorban a ritmusa, a mesének pedig a tartalma hat az érzelmeken keresztül a személyiségre. A verselés, mesélés, képeskönyv-nézegetés bensőséges kommunikációs helyzet, így egyszerre feltétele és eredménye a kisgyermek alapvető érzelmi biztonságának. A gyermek olyan tapasztalatokra, ismeretekre tesz szert, amelyeknek megszerzésére más helyzetekben nincs lehetősége. A közös mesélés élménye segíti az aktív szókincs kialakulását és a világról való ismeretek megszerzését.

A bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál a népi és az irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A helyzetek alakítását, alakulását a gyermekek pillanatnyi érzelmi állapota és ebből fakadó igényei befolyásolják elsősorban.

4.2.7. Alkotó tevékenységek

Az öröm forrása maga a tevékenység - az érzelmek feldolgozása és kifejezése, az önkifejezés -, nem annak eredménye. A kisgyermeknevelő feladata a tárgyi feltételek és elegendő idő biztosítása, az egyes technikák, eszközhasználat megmutatása, a kisgyermek pillanatnyi igényének megfelelő technikai segítségnyújtással az alkotókedv ébrentartása.

A kisgyermek alkotásának elismerésével és megbecsülésével a kisgyermeknevelő segíti az alkotó tevékenységek iránti érdeklődés fenntartását és az alkotásból fakadó öröm személyiségfejlődésre gyakorolt pozitív hatásainak érvényesülését. A leggyakoribb alkotó tevékenységi formák a bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál: nyomhagyó eszközök használata, firkálás, gyurmázás, ragasztás, gyúrás, tépés, ujjfestés vagy vastag ecsettel festés.

Az alkotótevékenységek során kiemelt figyelmet kap a természetes anyagok felhasználásával készült gyermeki alkotások. Lehetővé tesszük, hogy a gyermekek megismerkedjenek a föld természetes adottságaival, a levelekkel, kövekkel, fűvekkel, termésekkel, stb ...,ezáltal megtanulják az újrafelhasználását, mely minta lehet a családok számára. Havi rendszerességgel használjuk fel a foglalkozásainkba a természetes anyagokat. A tevékenységeket az évszakokhoz és az ünnepekhez is igazítjuk. Az alkotásokat a szülők számára is láthatóvá tesszük, ezzel díszítve a bölcsődénk falait. A meleg, szeretetteljes bölcsődét elhagyva, az óvoda kapujába lépve, az elkészült gyermeki műveket örök emlékként őrzik a szülők.

4.2.8. Egyéb tevékenységek

Ezek a tevékenységek valamilyen élethelyzet közös előkészítéséhez és megoldásához, a környezet aktív megismeréséhez, az egymásról és a környezetről való gondoskodáshoz kapcsolódnak (pl. babafürdetés, viráglocsolás, őszi falevelek gereblyézése, karácsonyi süteményszaggatás, gyümölcssaláta készítése stb.). Az öröm forrásai az „én csinálom” élményének, az együttességnek, a közös munkálkodásnak és a tevékenység fontosságának, hasznosságának átélése. A kisgyermek bármikor bekapcsolódhatnak és bármikor kiléphetnek, az önkéntesség nagyon fontos, a tevékenykedés nem lehet feladat. Ezek a helyzetek lehetőséget nyújtanak az együttműködésre, a feladatok megosztására, ok-okozati összefüggések felfedezésére, megértésére.

Bölcsődénkben a környezeti nevelést kiemelt feladatként tekintjük, így a gyermekek napirendjében ágyazottan kap helyet a környezet, élő-élettelen dolgok megismerése. Környezeti nevelésünk célja többértű. Nem csupán a természetes környezet megismerésére, vagy a környezetvédelmi ismeretek átadására, hanem a gyermek személyiségének egészére igyekszünk pozitív hatással lenni. A tudatra ismeretekkel, az érzelmekre élményekkel, az akaratra célratörő tevékenységekkel. Szakmai arculatunkban létfontosságú a természeti környezet megőrzése, de nagyon lényeges a gyermekek egész személyiségének alakulása is.

Nevelési célunk, hogy „ráébredszük” a gyermeket a természet szépségére, a belső környezet elemeire, vagy éppen a társas környezet fontosságára. A kisgyermeknevelőink a hét minden napján törekednek arra, hogy inger gazdag környezetet, széles tevékenységi lehetőségeket biztosítsanak, a bölcsődénkben járó gyermekek, családok számára. Intézményünkben fontos a korai megfelelő minta közvetítése. Hangsúlyozzuk, hogy a hatékony nevelés, a családokkal együtt, a családon keresztül valósulhat csak meg igazán.

A bölcsődés gyermekeket elsősorban a természetből az állatok érdeklik, érdeklődve figyelik, utánozzák hangjukat. A bölcsődénk udvarát borító, szép zöld pázsit, lehetővé teszi, hogy a fűben megbújó, apró kis állatokat megfigyeljék, ismerkedjenek velük, vagy éppen a magasban repülő, ágról – ágra szálló madarak megfigyelése. Fontosnak tartjuk, hogy a természetben látottakat megbeszéljük a gyermekekkel, meséljünk az állatokról, melyet ének-mondóka kísér. Állat bábokkal tevékenység közben a tapasztalatok felidézése, hangutánzás.

Környezetünk lehetővé teszi, hogy a rügyező, virágzó növényeket megfigyeljük, lombkorona lehullását, vagy éppen a kialakulását, melyen keresztül hűen tudjuk a gyermekekkel ismertetni az évszakok változásait.

Homokkal, vízzel tevékenykedés, hó meleg levegő (szobában) ismerkedés tulajdonságaikkal, egymás kölcsönhatásaival, évszaktól, időjárástól függetlenül (pl. télen is lehetőséget adunk arra, hogy a csoportszobában a homok és víz kölcsönhatásával ismerkedjenek, vagy éppen -5 alatt a csoportszobában a hó és a szobahőmérséklet hatásaival).

A Víz világnapját (március 22.), szélesebb körben foglalkozunk a témával. A tanulószobánk helysége alkalmas arra, egy hetes kiállítással lepjük meg a gyermekeket és családjukat. Melyben állatok, növények, élettelen környezet egyaránt jelen van, mesés keretek között. Ide nem csak a kisgyermeknevelőkkel látogathatnak el a kisgyermekek, hanem lehetőség van arra, hogy délután a szüleik jelenlétében is megtekintsék a mesés „birodalmunkat”.

A madarak és fák napját (május 10.), illetve az állatok világnapját (október 04.) játékos formában, spontán módon, mi is megemlékezünk a bölcsődénkben.

Zöldség, gyümölcsnapunk alkalmával, még részletesebben, gyermekek számára még érdekesebben ismerkedhetnek a növényekkel (helyben termett bio zöldség, mindig nagyobb öröm a gyermekek számára).

Büszkéek vagyunk arra, hogy az intézmény udvarhelysége alkalmas arra, hogy a gyermekek a saját kisgyermeknevelőikkel kertészkedhetnek, részt vesznek a növénytermesztés fázisaiban, mellyel jól formálható a figyelem. A környezetben végbemenő változásokat megfigyeljük, megtapasztaljuk, miközben a kisgyermeknevelők könnyedén kialakítják az óvó-védő magatartásformát. A bölcsőde kertjében lévő növényeket közösen gondozzuk, védjük, ezáltal „fejlesztjük” együttműködő

képességüket. A gyermekek az érzékszervek fejlesztése révén a differenciált tapintás, szaglás mellett, a friss fűszernövényekkel is megismerkedhetnek.

A bölcsőde ablakaiban nyíló virágok ültetése, gondozása szintén a környezeti nevelésünk fontos része.

Ha a természetben található föld, illetve évszak már nem alkalmas arra (pl. télen), hogy a növények növekedését figyelemmel kísérjük, ilyenkor a csoportszobában valósul meg egy – egy növény ültetése, locsolása (pl: babültetés, vagy fű ültetése, műanyag táliba) . Gondozás során figyeljük növény változását, a kellőképpen nagyra nőtt fűszálat a gyermekek lekerekített gyermekollóval levágják .

A zöld hulladéainkat komposztálóedényekbe helyezzük, majd ezt felhasználva, jó hatással van az általunk gondozott növényekre.

Az esővíz összegyűjtése tavasztól-őszig terjedő időszakban kincs a növényeink számára, ezáltal is spórolva, Zalaegerszeg város ivóvíz ellátásával.

Energiatakarékosság minden dolgozó kötelessége, de ha feledésbe merülne (főleg a mellékhelységeken) a villanyok lekapcsolása, erre nagyon alkalmas felhívó matricák elhelyezése.

A természetes anyagok mellett, a másnak feleslegessé vált, elhasznált tárgyaiból készítjük a bel és kültéri díszaink egy része. Ezzel is felhívva a szülők figyelmét, a környezettudatos életmódra. A bölcsődénk nyugati bejáratánál található virágos kiskertünk, minden évszakban szemet gyönyörködtető. Növényeink elsősorban újrahasznosított tárgyakban vannak ültetve, melyek a gyermekek örömeire mesefigurákat ábrázolnak, ezzel is hozzájárulunk Zalaegerszeg város szebb látképéhez.

Kiemelt fontossággal bír bölcsődénkben, az empátia, a másik ember tisztelete segítése. Ezek a kisgyermeknevelői kompetenciák elengedhetetlenek a csoport életében, egyaránt fókuszálva a bölcsődében járó gyermekekre, vagy Zalaegerszeg városában élő nehéz sorsú családokra. Évente két alkalommal támogatjuk a Boncodföldi Autista Védőotthon lakóit, vagy városunk civil szervezetek révén kezdeményezett jótékonykodást. Ezt mindezt tesszük a bölcsődében járó gyermekek szülei és dolgozóink közös összefogásával.

Munkánk során törekedünk a példamutató magatartásra, olyan pozitív értékek közvetítésére, amelyeket a családok is átörökökíthetnek a gyermekeik nevelése során.

A tagbölcsődék szakmai programjában természetesen minden nevelési – gondozási helyzet megjelenik, ám vannak, amelyek nagyobb hangsúlyt kapnak, mintegy helyi arculatát adva az adott bölcsődének:

- ✓ Cseperedő bölcsőde: alkotó játékok
- ✓ Napsugár bölcsőde: egészséges életmód
- ✓ Tipegő bölcsőde: alkotó játékok
- ✓ Úrhajós bölcsőde: környezeti nevelés

4.3. A bölcsődei élet megszervezésének elvei – a bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei

4.3.1. „Saját kisgyermeknevelő”-rendszer

A kisgyermeknevelő a bölcsődei nevelés szakembere, aki személyiségével, nevelői attitűdjével mintát jelent a családok és a gyermekek számára egyaránt.

A „saját kisgyermeknevelő”-rendszer a **biztonság és a stabilitás** megteremtésének szabályán alapul. A csoport vagy a csoport gyermekeinek egy része tartozik közvetlenül egy kisgyermeknevelőhöz. A „saját kisgyermeknevelő” szoktatja be a gyermeket a bölcsődébe, és a bölcsődébe járás egész időtartama alatt ő a kisgyermek nevelője (felmenőrendszer). Ő kíséri figyelemmel a kisgyermek fejlődését, tartja számon az egyes fejlődési állomásokat, vezeti az ehhez kapcsolódó szakmai dokumentációt és felelősséggel tartozik a rábízott gyermekekért.

A „saját kisgyermeknevelő”-rendszerben több figyelem jut minden gyermekre, számon lehet tartani a gyermekek egyéni igényeit, problémáit, szokásait, elsősorban a „saját kisgyermeknevelő” segíti át őket a bölcsődei élet során adódó nehézségeken.

4.3.2. Gyermeccsoportok szervezése

A bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál a gyermeccsoport létszáma jogszabály által meghatározott. Az előírtnál magasabb csoportlétszám nem fogadható el, mivel a minőségi bölcsődei nevelést az életkornak és a sajátos igényeknek megfelelő felnőtt-kisgyermek arány garantálja.

A bölcsődei nevelés alapelveinek megfelelően a kisgyermek a bölcsődébe járás teljes időtartama alatt ugyanabba a gyermeccsoportba jár. Életkor szerint homogén és vegyes csoportok egyaránt előfordulnak. A szakmai elveknek megfelelőbb az életkor szerinti homogén csoport, mert a gyermekek közötti nagy egyéni különbségek kezelése homogén csoportban sem könnyű feladat és a vegyes korcsoport előnyei a bölcsődés korban kevésbé érvényesülnek, mint a későbbi életszakaszokban.

A csoportbeosztás alapelvei:

- ✓ Bölcsődéinkben homogén csoportok szervezését tartjuk elfogadhatónak. A vegyes életkorú csoportokban a gyermekek életkori különbsége 12-24 hónap is lehet, ezért a szeptemberi csoport összeállításánál ezt a csoportformát kerüljük, mert bölcsődés korban néhány hónapnyi életkori eltérés is jelentős napirendi különbséggel jár. A kisebb létszámban jelen lévő gyermeccsoportnak többféle igényéről kell lemondania (pl. nyugodt alvás, játék lehetősége). Az idősebb gyermek játékkészlete biztonsági szempontok miatt szűkülhet le, ugyanígy a játszó tere is.

- ✓ Az életkor összehasonlításnál minden gyermeknél az új gondozási év kezdetét vesszük figyelembe
- ✓ Törekszünk arra, hogy a maradó és az új gyermekek életkora ~~általában~~ hasonló legyen
- ✓ Minden bölcsődénk játszóudvara és fürdőszobája alkalmas a legfiatalabb gyermekek ellátására (5-18 hó).
- ✓ A bölcsőde-kóستolgtatók és a játszóházba járó leendő bölcsődéseink körében lehetőség szerint tájékozódunk a felvételt kérő gyermekek látványos fejlődésbeli eltéréséről, speciális szükségleteiről. Csak ebben az esetben lehet életkor szerint 12 hónapnál nagyobb korkülönbség a gondozottak között.
- ✓ A felvételnél a szülők kérését a kisgyermeknevelő választásban – amennyiben a szakmai alapelvekkel nem ellentétes – figyelembe vesszük, hiszen a kérés teljesítése a bizalom kialakulásában első lépés lehet.
- ✓ Törekszünk arra, hogy az együtt induló csoportok együtt is maradjanak az óvodás korig.(hely állandóság, felmenőrendszer, saját gondozónő)
- ✓ A kisgyermeknevelői állandóság biztosítása miatt nyugdíjba készülők kisgyermeknevelő nem kap csecsemőkorú gyermekeket.
- ✓ Pályakezdő – gyakornoki idejét töltő – illetve nyugdíjba készülők kisgyermeknevelők közül választjuk ki az 5. gondozónőt.
- ✓ Törekszünk a nemek hasonló arányára a csoportbeosztásnál (a fiús csoportokban gyakoribbak az agresszív megnyilvánulások).
- ✓ A szülő jelzése alapján próbáljuk megtalálni az általuk elvárt, megfogalmazott igénynek megfelelő személyiségű kisgyermeknevelőt. (határozott, következetes, illetve anyáskodó, melegséget nyújtó). Természetesen a fenti tulajdonságok még belül vannak a jó kisgyermeknevelővel szemben támasztott szakmai követelményeknek
- ✓ A bölcsődébe való jelentkezéskor a szülő megjelöli a beszoktatás várható időpontját, ezt is figyelembe vesszük, így a nagyobb feltöltöttség valamennyi csoportban várhatóan a tavaszi időszakra alakul ki.
- ✓ A csoportbeosztás tervezetét a bölcsődevezető készíti el a fenti szempontok figyelembe vételével, a csoportvezetők, a szaktanácsadó véleményét meghallgatva, és az intézményvezető hagyja jóvá
- ✓ A soron kívül felvételre kerülő gyermekek esetében törekszünk a fenti szempontok alapján a legmegfelelőbb csoportszoba kiválasztására, aminek csak a feltöltöttség miatt nem lehet megfelelni

4.3.3. Tárgyi feltételek

A kisgyermeket körülvevő tárgyi környezetet - a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató épületét, játszóudvarát és egyéb helyiségeit -, a jogszabályi és szakmai előírások, a csoportokba járó kisgyermekek létszáma, életkora, igényei alapján úgy kell kialakítani, hogy az biztonságos legyen és a bölcsődei nevelés megvalósítását szolgálja.

4.3.4. Napirend

A jól szervezett, folyamatos, ugyanakkor rugalmas napirend a kisgyermekek igényeinek, szükségleteinek kielégítését, a nyugodt, kiszámítható, folyamatos gondozás feltételeit, annak megvalósítását biztosítja, megteremtve a biztonságérzetet, a kiszámíthatóságot, az aktivitás és az önállósodás lehetőségét. A napirenden belül az egyes kisgyermek igényeit úgy kell kielégíteni, hogy közben a csoport életében is áttekinthető rendszer legyen, a gyermekek tájékozódhassanak a várható eseményekről, kiiktatódjon a felesleges várakozási idő. Ez egyben a csoport belső nyugalalmát is biztosítja.

A napirend függ a gyermekcsoport életkori összetételétől, fejlettségétől, szükségleteitől, de befolyásolják azt az évszakok, az időjárás, a csoportlétszám és egyéb tényezők is. A napirend kialakításának további feltételei a személyi állandóság („saját kisgyermeknevelő”-rendszer), a tárgyi feltételek, a jó munkaszervezés, a bölcsődei dajkával való összehangolt munka, a kisgyermekek otthoni életének, életritmusának lehetőség szerinti figyelembevétele.

4.4. A családok támogatásának módszerei és lehetőségei

A családok támogatása a családban hatékonyan működő erőforrások felkutatására és ezen erőforrások eredményes működtetésére irányul, mely hozzájárul a család szocializációs funkciójának minél szélesebb körű kibontakozásához. Ez a megközelítés szem előtt tartja a családi nevelés elsődlegességét, a bölcsődei ellátás családi nevelésre való épülését. A kapcsolattartásnak, tájékoztatásnak több formája van, mindegyik más-más szerepet tölt be, ezért célszerű párhuzamosan minél többet alkalmazni belőlük.

4.4.1. A családlátogatás

A családlátogatás célja a családdal való kapcsolatfelvétel, a kisgyermek és a szülők otthoni környezetben való megismerése. Lehetőség szerint az első családlátogatásra a beszoktatás megkezdése előtt, a kisgyermek ébrenléti idejében kerüljön sor. A családlátogatás arra is lehetőséget nyújt, hogy a szülő bővebben informálódjon a bölcsődei életéről, jobban megismerje azokat a kisgyermeknevelőket, akikre gyermekét bízta. A családlátogatás fontos színtere a bizalmi kapcsolat megalapozásának, ami feltétele a későbbi jó együttműködésnek.

4.4.2. Beszoktatás (adaptáció) - szülővel történő fokozatos beszoktatás

A szülővel történő fokozatos beszoktatás a családdal való együttműködést helyezi előtérbe. Az anya, az apa vagy más családtag jelenléte biztonságot ad, segíti a kisgyermeknevelő és a gyermek között az érzelmi kötődés kialakulását, ezzel a gyengéd átmenetet, az új környezethez való alkalmazkodást. A szülővel történő fokozatos beszoktatás folyamata során a kisgyermeknevelő tovább építi a bizalmi kapcsolatot, a szülőnek információt nyújt a bölcsődei nevelés tartalmáról és a kisgyermekfejlődés sajátosságairól.

Az anya vagy az apa jelenléte biztonságot ad a kisgyermeknek, és megkönnyíti az új környezethez való alkalmazkodását. A kisgyermek és a kisgyermeknevelő között fokozatosan kialakuló érzelmi kötődés segíti a gyermeket új környezetének elfogadásában, jelentősen megkönnyíti a beilleszkedést a bölcsődei közösségbe, mérsékeli az adaptáció során mutatkozó stressz reakciók (pl. étkezési, alvási nehézségek, nyugtalanság, sírás, tiltakozás, a szülőhöz való fokozott ragaszkodás, a viselkedésben, szokásokban, az önállóság terén jelentkező esetleges változások) súlyosságát, időbeni elhúzódását.

4.4.3. Napi kapcsolattartás

A napi kapcsolattartás célja a rövid, kölcsönös informálás a kisgyermek érzelmi állapotáról, hangulatáról, az őt érintő napi történésekről, változásokról. Az egyéni igények, kérések megfogalmazására is ezen alkalmakkor kerül sor. Az interakciós helyzetet a pozitív hangvétel jellemzi, de a negatív eseményekről is tényszerű tájékoztatás történik, a szakmai etikai szabályoknak és az időkereteknek megfelelően.

4.4.4. Egyéni beszélgetés

Az egyéni beszélgetés a kisgyermek fejlődéséről szóló részletes, kölcsönös tájékozódást vagy a hosszabb megbeszélést igénylő kérdések, nevelési problémák közös átgondolását szolgáló találkozási forma. Kezdeményezheti a szülő, a kisgyermeknevelő, a bölcsődevezető. A szakmai kompetencián túlmenő kérdésben kérhető egyéb szakember közreműködése.

4.4.5. A szülőcsoportos beszélgetések

A szülőcsoportos beszélgetések a bölcsődei nevelési évenként legalább három alkalommal szervezett tematikus beszélgetések a csoportba járó kisgyermek szüleit foglalkoztató aktuális nevelési témákról. A csoportos beszélgetéseket a kisgyermeknevelők vezetik, a szülőkkel kialakított partneri viszonyra építve. A problémák megosztása, egymás meghallgatása segíti a szülői kompetenciaérzés megtartását. Lehetőség van az egymástól hallott helyzetkezelési módok továbbgondolására, ezáltal a saját

viselkedérepertoár bővítésére. A kisgyermeknevelőktől kapott indirekt megerősítések befolyásolhatják a szülők nevelési szokásait.

A szervezett programok a családok igényeihez igazodó többlet-lehetőségek a családok segítése, a szülői kompetencia növelése és a család és a bölcsőde közötti kapcsolat erősítése érdekében. Több fajtájuk lehet, pl.: előadás, beszélgetés neves szakemberrel a szülőket érdeklő témákról, étel-, könyv-, játékbemutató szaktanácsadással és adott esetben vásárlási lehetőséggel egybekötve, vagy klub-jellegű családi programok ünnepekhez kapcsolódóan, vagy alkalomtól függetlenül bizonyos, kiszámítható rendszerességgel (pl. adventi készülődés, nyári strandolás). Ezek a közös élmények, az emberi kapcsolatok és a tapasztalatok, a tájékozottság gyarapításával nagymértékben hozzájárulhatnak a szülői kompetencia fejlődéséhez, a családi nevelésnek és a gyermek fejlődésének segítéséhez.

4.4.6. Szülői értekezlet

Bölcsődén belül a szülői értekezlet a szülők általános és az adott gyermekcsoportra vonatkozó tájékoztatását, valamint a gyermekeket érintő, a szülőkkel közösen meghozandó döntések elősegítését szolgálja. Egy nevelési éven belül három alkalommal célszerű szülői értekezletet tartani (beszoktatások előtt, a beszoktatásokat követően és a nevelési év vége felé), de a bölcsődét, vagy az adott gyermekcsoportot érintő különleges helyzetekben rendkívüli szülői értekezlet összehívására is sor kerülhet.

4.4.7. Indirekt kapcsolattartási formák

Az indirekt tájékoztatási formák jól kiegészítik a direkt kapcsolattartási formákat. Az írásbeli tájékoztatók, hirdetőtáblák, honlap, szórólap, „Bölcsőde– kóstolgotók”, közösségi oldalakon való megjelenések lehetőséget adnak az ismeretterjesztésre.

4.4.8. Egyéb kapcsolattartási formák

A hagyományos kapcsolattartási formák (szülői értekezlet, szülőcsoportos beszélgetés, egyéni beszélgetések) mellett a bölcsődék igyekeznek minden lehetőséget megragadni a kötetlenebb formák megteremtésére. Több ilyen programunknak már komoly hagyományai vannak a bölcsődék életében.

2014 évben a Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék sikeresen pályázott a Komplex belváros rehabilitációs projekt mini projekt kiírására az alapellátáson túli szolgáltatások körének bővítésére. A pályázat keretei között megvalósult programok közül népszerűségük okán több program a beépült a bölcsődék rendszeres alapellátáson túli szolgáltatásai közé azzal, hogy a szolgáltatásokat térítésmentesen biztosítjuk, köszönhetően a Szociális bizottság pályázati, illetve az alapítványok támogatásainak. A

legnépszerűbbek közé tartozik a *főzőtanfolyam*, amely 2017-től a Zalai Civil Életért Közhasznú Egyesület EFOP pályázati programjának keretén belül valósul meg 3 éven keresztül az Úrhajós bölcsődében.

Szintén e pályázati program keretei között indult újra az Úrhajós bölcsődében a „*Lóci még nem óriás*” c. programunk májusban, melyet a bölcsődét kezdő gyermekek szülei számára szervezünk. A gyermeknevelést segítő, a szülői kompetenciákat fejlesztő interaktív foglalkozások külső szakemberek (gyermekpszichológus, dietetikus, mentőtiszt), valamint kisgyermeknevelők, a bölcsőde vezetője és az intézményvezető közreműködésével valósul meg 5 alkalommal évente.

A szülők körébe, különböző alkalmakkor akár kis/nagycsoportos beszélgetésekkor, próbáljuk arculatunkat, a környezeti nevelés fontosságát hangsúlyozni. Kiemelt figyelmet fordítunk arra, hogy a szülőket, mint célcsoportot megcélözva olyan programokban, előadásokban részesítsük, amiket hosszabb távra be tudnak építeni a családi nevelésbe, saját életükbe.

Hagyományos és évente visszatérő programok minden bölcsőde életében:

- ✓ *Bölcsikóstolgotó* – a bölcsődei beiratkozás előtti hónapban
- ✓ *Mikulás* érkezése és a *Luca napi* programok, mely a Napsugár bölcsődében az *Adventi vásárral* egészül ki. Úrhajós bölcsődében karácsonyváró családi délutánunk keretein belül kerül megrendezésre a játék és ruhabörzénk.
- ✓ *Farsang, Húsvét, Anyák napja* megünneplése
- ✓ *Gyermeknap – Családi nap*: vidám, zenés, hangulatos együtt töltött játékos délután a szülőkkel, nagyszülőkkel, testvérekkel együtt.
- ✓ *Búcsúztató*: óvodába menő gyermekeinket búcsúztatjuk el kis ünnepléssel és ajándékkal
- ✓ Alapítványi bálók
- ✓ Figyelmet fordítunk a világnapokra való megemlékezésekre játékos kereteken belül. Kiemelten a környezeti neveléssel kapcsolatos világnapokra.

5. SZAKMAI DOKUMENTÁCIÓ

A bölcsőde a gyermek fejlődésének nyomon követése, a fejlődési folyamat alakulásáról való tájékozódás céljából az egyes módszertani javaslatokban megfogalmazott módon dokumentációt vezet.

A Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék tagbölcsődéiben a Magyar Bölcsődék Egyesülete által 2019 májusában kiadott szakmai útmutató szerint történik a gyermekekről vezetett szakmai dokumentáció vezetése. (https://www.magyarbolcsodek.hu/files/shares/M%C3%B3dszertani%20feladatok/tmutat_dok_vezet_s_hez.pdf)

A dokumentáció vezetése, az abban szereplő adatok, információk felhasználása a gyermekről való lehető legmagasabb színvonalú gondoskodás biztosítása, a gyermek fejlődésének segítése, a hátrányos helyzetű gyermekek esetében a hátrányoknak és következményeiknek enyhítése érdekében történjék.

5.1. A dokumentáció szerepe a pedagógiai munkában

- ✓ **Az egyéni, differenciált nevelés eszköze:** A nevelés a bölcsődében a gyermek megfigyelésre épül. A kisgyermeknevelő megfigyeli az al csoportjába tartozó gyermekeket, és tapasztalatait dokumentálja. Írásából kiderül, hogy ismeri a gyermekek fejlődésének törvényszerűségeit, az egyes fejlődési szakaszok jellemzőit. Ezek alapján fogalmazza meg a gyermek nevelésének, fejlesztésének tervét, amely minden gyermek saját belső fejlődési programjához, tempójához, formálódó kompetenciáihoz egyénileg igazodik.
- ✓ **A tudatos pedagógiai munka, a tervezés eszköze:** A nevelői munka alapvető jellemzője annak tervezettsége, tudatossága. Előre tervezett időben megtörténik egy-egy gyermek fejlődésének átgondolása, dokumentálása. Másrészt kisgyermeknevelők folyamatosan monitorozzák a csoportban zajló eseményeket, és a felmerülő igényeknek, szükségleteknek, valamint a tapasztalatszerzés aktualitásainak megfelelően, meghatározott időszakonként megtervezik a fő kereteket a csoportra vonatkoztatva is. Fontos itt megjegyezni, hogy a tervezés nem jelenti feltétlen a megvalósulást is. Mindig minden kezdeményezés az adott csoporthoz, az adott naphoz, a gyermekek egyéni igényeihez, érdeklődéséhez igazodik.
- ✓ **A családdal való kapcsolattartás eszköze:** A gyermek optimális fejlődésének, nevelésének biztosítása több szereplős feladat, és a szülő kitüntetett társ ebben a munkában. A dokumentáció vezetése segítséget nyújt a család rendszerszemléletű megközelítéséhez és a hatékony kapcsolattartáshoz. Amikor bölcsődébe kerül egy kisgyermek, két rendszer – a család és a bölcsőde – kapcsolódik egymáshoz. Mindkettő csak akkor végzi hatékonyan a feladatait, ha megismerik egymás tapasztalatait, nevelési céljait és kellő érzékenységgel összehangolják azt.
- ✓ **A pedagógus önértékelésnek eszköze:** A folyamatos önvizsgálat, a visszacsatolás, a reflektivitás, az írásos dokumentációban testesül meg. Írott formában tudatosulnak és válnak

meghatározottá a pedagógus számára saját erősségei, fejlesztendő területei, a további szakmai fejlődés útjai.

- ✓ **A külső értékelés eszköze:** A dokumentáció vezetése a kisgyermeknevelő szakmai alkalmasságáról alapos és mélyreható információkat ad, így a külső értékelés és minősítés meghatározó mércéje is.

5.2. A dokumentáció vezetésének alapelvei

Tárgyszerűség

A jellemzésnek, értékelésnek, megfigyelésnek mindig objektívnek kell lenni. Kerülni kell a minősítést.

Hitelesség

A dokumentáció vezetésénél és őrzésénél a tényyszerűséget, valamint a személyiségi jogokat és az adatvédelmi szabályokat a legmesszebb menőkig figyelembe kell venni.

Rendszeresség

Csak a folyamatos megfigyelésből vonható le pontos, előreutató következtetés. A gyermek fejlődési dokumentációjában és a családi füzetben 1 éves korig havonta, majd 3 havonta dokumentáljuk a gyermek fejlődését. A családi füzetben ezen kívül, havonta is ajánlott rövid feljegyzéseket készíteni az Útmutató idevonatkozó részében kifejtett szempontok szerint.

Szakszerűség

A fogalomhasználatnak mindig szakszerűnek, pontosnak és adekvátnak kell lennie. Fontos az adott dokumentumtípushoz kapcsolódó szaktudományos fogalmak és ismeretek tudatos alkalmazása.

Célszerűség

A dokumentáció folyamatos kontrollt biztosít munkánk eredményessége tekintetében. Nem pusztán a megfigyelés rögzítése a cél, hanem a tapasztaltak hasznosítása. Az adott pedagógiai, nevelési helyzethez és megfigyeléshez igazodóan tükröződnie kell, hogy a nevelő a fejlődés érdekében, milyen módszereket, hogyan alkalmazott és milyen szempontok alapján választott.

Rendezettség

Akár a kézírással, akár a számítógépen vezetett dokumentáció esetében, egyaránt figyelni kell dokumentumok külalakjára, szerkezeti tagoltságára és a nyelvhelyességre.

A számítógépes vezetés általánosan javasolt formátuma: Times New Roman betűtípus, 12-es méret, 1,5-es sortávolság, sorkizárt formátum.

5.4. A dokumentációval kapcsolatos adatvédelmi szabályok

Az Európai Unió Általános Adatvédelmi Rendeletnek (GDPR) megfelelően a kisgyermekről vezetett dokumentáció esetében is alapvető szabály az adattakarékosság. A dokumentumokban csak a legszükségesebb adatoknak kell szerepelni. Mivel minden dokumentáció tartalmaz személyes adatokat

és információkat a biztonságos tárolásra, a hozzáférés korlátozására nagy hangsúlyt kell helyezni. A gyermek szülője/törvényes képviselője jogosult arra, hogy hozzájáruljon a kezelt adatokhoz, és tájékoztatást kapjon gyermeke személyes adatainak folyamatban lévő kezeléséről, az adatkezelés céljáról, időtartamáról. Az intézményből csak a családfüzet kerülhet kiadásra szigorú adatvédelmi szabályok mentén. A GDPR szabályzatoknak konkrétan tartalmaznia kell a gyermekek fejlődésével kapcsolatos dokumentumokban vezetett adatok körét, az adatkezelés helyi módját, a hozzáférés szabályait.

5.5. A kisgyermeknevelő által vezetett kötelező dokumentumok és azok tartalmi jellemzői

(részletesen az útmutatóban)

5.5.1. A bölcsődei csoportnapló a bölcsődében, mini bölcsődében nevelkedő kisgyermekek adott csoportra vonatkozó dokumentációja. Az intézmény egyik kötelezően használatos, hivatalos dokumentuma, amely fontos információkat tartalmaz a gyermekek testi-, lelki-, szociális fejlődéséről. A mindennapi fontosabb események és történések rögzítését szolgálja az egyes gyermekre és a csoport egészére vonatkozóan. Adattartamával segíti a kisgyermeknevelők közötti információcserét, a csoportban zajló pedagógiai munka tervezését és értékelését, és támpontot ad a gyermekekről vezetett fejlődési napló vezetéséhez. A bölcsődei ellátásában – a 0-3 éves korosztály életkori sajátosságaiból adódóan (differenciált nevelés, gondozás, egyéni bánásmód) – hangsúlyosabb az egyéni dokumentáció vezetése, de a napi nevelő munka tudatos megvalósítása, a nagyobb nevelői hatékonyság érdekében szükség van egy olyan dokumentációra, ami segíti a kisgyermeknevelőt abban, hogy a gyermekcsoportot jobban átlássa és az egyéni szükségleteket felismerje.

A bölcsődei csoportnaplót gyermekcsoportonként a **kisgyermeknevelők** vezetik. Rendszeres és szakszerű vezetéséért a nevelési egységvezető kisgyermeknevelő a felelős. A csoportnaplót a hatályos jogszabálynak és az Intézmény iratkezelési szabályzatának megfelelően kell kezelni és vezetni a bölcsődében. Ellenőrzését a bölcsődevezető és a Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék szaktanácsadója végzi.

5.5.2. Bölcsődei gyermek fejlődési dokumentáció

Az egyéni fejlődési dokumentáció vezetésének célja, hogy minden releváns adatot tartalmazzon a gyermek pszichoszomatikus fejlődéséről, ezzel biztosítva az egyéni bánásmód kivitelezésének alapjait, valamint a jogszabályokban meghatározott adatkezelési kötelezettségek teljesülését.

Két fő részből tevődik össze, melyből az első a „Bölcsődei törzslap”, a második a „Bölcsődei fejlődési napló”. A gyermek fejlődési dokumentáció a gyermek bölcsődei ellátásának megszűnését követően irattárban megőrzendő és 15 évig nem selejtezhető.

5.5.2.1. Bölcsődei törzslap

A gyermek adatainak, egészségi és szomatikus állapotának rögzítésére szolgáló dokumentum, melynek részét képezi a percentil tábla is.

Vezetését több szakember végzi:

- ✓ a bölcsődevezető feladata a bölcsődei adaptáció megkezdése előtt az adatfelvétel. A szülő elmondása, illetve a gyermek egészségügyi kiskönyve alapján az anamnézis felvétele.
- ✓ A kisgyermeknevelő feladata a hiányzások regisztrálása, a bölcsődei élet során történt sérülések dokumentálása, az esetleges egyéni megbeszélést igénylő események rögzítése. A percentil tábla vezetése, az ehhez kapcsolódó mérések elvégzése. A mérések gyakorisága: 1 éves korig havonta, 1 éves kor után legalább 3 havonta történjen.
- ✓ A bölcsődében foglalkoztatott pszichológus, gyógypedagógus szakember is itt rögzítheti a családdal folytatott egyéni beszélgetések tényét, rövid tartalmi leírását.

5.5.2.2. Fejlődési napló

A fejlődési naplót a saját kisgyermeknevelő vezeti. A saját kisgyermeknevelő tartós távolléte esetén a társkisgyermeknevelő veszi át a napló vezetését. Ebben az esetben a fejlődési összefoglalóban, dátummal és aláírással kell jelezni, hogy mikortól vette át a társkisgyermeknevelő a feladatot, majd a saját kisgyermeknevelő munkába való visszatérését követően szintén dátum és aláírás jelzi a vezetésben történt ismételt cserét. Munkaviszony megszűnése esetén a kisgyermeknevelő váltását is ily módon kell rögzíteni.

A fejlődési napló tartalma

- ✓ Nyitólap
- ✓ Családlátogatás dokumentálása
- ✓ Beszoktatás összefoglaló dokumentálása
- ✓ A gyermek fejlődésének rögzítése

Családlátogatás dokumentálása

A családlátogatás célja a családdal való kapcsolatfelvétel, a kisgyermek és a szülők otthoni környezetben való megismerése. Lehetőség szerint az első családlátogatásra a beszoktatás megkezdése előtt, a kisgyermek ébrenléti idejében kerüljön sor. A családlátogatás arra is lehetőséget nyújt, hogy a szülő bővebben informálódjon a bölcsődei életéről, jobban megismerje azokat a kisgyermeknevelőket, akikre gyermekét bízta. A családlátogatás fontos színtere a bizalmi kapcsolat megalapozásának, ami feltétele a későbbi jó együttműködésnek.

Beszoktatás összefoglaló dokumentálása

A szülővel történő fokozatos beszoktatás a családdal való együttműködésre építve segíti a gyermeket az adaptáció folyamatában. Az anya, az apa vagy más családtag jelenléte biztonságot ad, segíti a kisgyermeknevelő és a gyermek között az érzelmi kötődés kialakulását, ezzel a gyengéd átmenetet, az új környezethez való alkalmazkodást.

A szülő betekintést nyerhet a bölcsődei élet mindennapjaiba, megismeri a napirendet, kialakulhat a kölcsönös partneri kapcsolat a szülő és kisgyermeknevelő között.

A beszoktatás végén egy összegzést készítünk, melynek alapjai a csoportnaplóban rögzített napi bejegyzések a beszoktatás alatt.

A gyermek fejlődésének összefoglalása

A gyermek fejlődésére vonatkozó megfigyelések rögzítésének legjobb formája, a folyamatos egységes szempontokra épülő feljegyzés készítése. Fontos a megfigyelésnél a tényekhez való ragaszkodás, objektivitás. A gyermekek fejlődésére vonatkozó feljegyzések tartalmában a minősítésnek nincs helye. (pl.: aranyos, értelmes kislány, társival agresszív, stb.)

Vezetésének gyakorisága: 1 éves korig havonta, majd negyedévente.

A havi/negyedéves összefoglalás egységes szempontok szerint történik, amely felöleli a gyermek tevékenységét és megnyilvánulásainak különböző területeit. Alapját a csoportnaplóban rögzített napi bejegyzések adják. A fejlődési területeket megfigyeléseken alapuló, konkrét helyzet, szituációk leírásával szükséges a bemutatni.

A fejlődési napló az alábbi fejlődési területek bemutatását kell, hogy tartalmazzon:

1. Emocionális megnyilvánulások
2. Értelmi képességek
 - a) Kognitív képességek
 - b) Kommunikációs képességek
 - Beszédertés
 - Nyelvi kifejezőkészség
3. Játék
4. Szociális készségek
 - a) Az én-tudat alakulása
 - b) Szokások, együttműködési képességek
 - c) Társas viselkedés, közösségi szokások, együttműködési képességek
5. Mozgásfejlettség
 - a) Nagymozgások
 - b) Finommotorikus mozgások

5.5.3 Családi füzet

Az családi füzet egy sajátos kapcsolattartási forma a bölcsőde és a család között. A füzet nem pótolhatja a közvetlen kapcsolatot, a napi interakciós helyzeteket, de kiegészíti és megerősíti azokat. Hozzájárul a jó kapcsolathoz, a bizalom kialakulásához, a családi és a bölcsődei nevelés összehangolásához, a családi nevelés segítéséhez. A későbbi életszakaszokat érintő intézményes nevelésben nincs is ehhez hasonló

szoros, személyes jellegű, az adott gyermek fejlődésére koncentráló írásos kapcsolattartási forma. Olyan egyedi érték, amely „kétirányú” írásos kommunikációt tesz lehetővé, s amely mindkét fél számára lehetővé teszi az információk átadása mellett az érzések megosztását is. Az családi füzet szerepének megismertetése a családokkal a bölcsődei szakember feladata, mely az első szülői értekezleten, majd a családlátogatáson történhet meg. Már ekkor meg kell fogalmazni, hogy milyen időközönként, és milyen tartalommal kapnak majd tájékoztatást a szülők, és hogy a viszont válaszokra is lehetőségük lesz. Vezetése viszont csakis a kisgyermeknevelők oldaláról kötelező, mely a „saját” kisgyermeknevelő feladata. A szülő önként kapcsolódhat be a gyermek, otthoni életének jellemzésével, a családban történt események megírásával, vagy a bölcsődei történések szülői szemmel történő reflektálásával.

A családi füzet tartalma

- ✓ Nyitólap
- ✓ Első összefoglaló a beszoktatásról
- ✓ Fejlődési összefoglalók
- ✓ Tájékoztatás ünnepekről, bölcsődei eseményekről
- ✓ Záró bejegyzés

6. A FEJLŐDÉS LEGGYAKORIBB JELLEMZŐI BÖLCSŐDÉS KOR VÉGÉRE

- ✓ nagyon sok területen önálló a gyermek: egyedül étkezik, öltözködik, tisztálkodik, legfeljebb apró segítséget igényel,
- ✓ már nemcsak a szoros felnőtt-gyermek kapcsolatban érzi magát biztonságban, hanem szívesen játszik társaival is,
- ✓ jól tájékozódik környezetében, ismeri a napi eseményeket, a csoportban kialakított szokásokat, szabályokat, az ezekhez való alkalmazkodás nem jelent nehézséget számára,
- ✓ környezete iránt nyitott, érdekli minden, szívesen vesz részt új tevékenységekben,
- ✓ gazdag szókincse van, elsősorban beszéd útján tart kapcsolatot felnőttel, gyermekkel,
- ✓ a gyermekek többsége szobatiszta

7. ALAPELLÁTÁSON TÚLI, A CSALÁDI NEVELÉST TÁMOGATÓ SZOLGÁLTATÁSOK

A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató az alapellátás elsőbbsége mellett családtámogató szolgáltatásokat szervezhet. Ilyen szolgáltatások lehetnek a játszócsoport, az időszakos gyermekfelügyelet, a gyermekhotel, a nevelési tanácsadás, a játék- és eszközkölcsonzés. Mindezeket bármely család igénybe veheti. A kisgyermek és családjaik számára nyújtott szolgáltatások esetében kiemelten fontos elkülöníteni és meghatározni az alapellátás és a szolgáltatások különbözőségeit és jellemzőit.

A jó minőségű szolgáltatás megvalósításához a megfelelő személyi és tárgyi feltételeket biztosítani kell. Valamennyi szolgáltatási forma megvalósításánál figyelembe kell venni a bölcsődei nevelés alapelveit, különösképpen a koragyermekkori intervenció szemléletének befogadását.

Az egyes szolgáltatások jellemzőit, az igénybevétel lehetséges módjait valamint a díjazást egyértelműen megfogalmazva, írásban kell rögzíteni.

A szolgáltatások működtetésénél is kiemelt jelentőségű a kompetenciahatárok betartása. Az egyes szolgáltatások jellemzőit, az igénybevétel lehetséges módjait valamint a díjazást egyértelműen megfogalmazva, írásban kell rögzíteni. A bölcsődés gyermekek és családjaik számára nyújtott szolgáltatások esetében kiemelten fontos az alapellátás keretében nyújtottak és a szolgáltatás során nyújtottak pontos körülhatárolása.

A Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék az alapellátáson túli szolgáltatások közül a bölcsődei alapellátásban nem részesülő gyermekek számára minden bölcsődében játszóházat és időszakos gyermekfelügyeletet működtet, a bölcsődei alapellátásban részesülő gyermekek számára szószobai szolgáltatást biztosít.

A szolgáltatásokat a bölcsődei ellátásban nem részesülő gyermekek orvosi igazolás nélkül vehetik igénybe. A szülő nyilatkozatot ír alá, hogy gyermeke egészséges, és bemutatja a kötelező védőoltásokról szóló igazolást, illetve a Gyermekek egészségügyi kiskönyvét.

A szolgáltatások térítési díját a fenntartó állapítja meg.

A szolgáltatások célja:

- ✓ Időszakos gyermekfelügyelet: szakszerű felügyelet biztosítása arra az időszakra, amikor a szülő gyermeke felügyeletét nem tudja más módon megoldani
- ✓ Játszóház (a bölcsőde az édesanyákkal együtt fogadja az otthon nevelkedő gyermekeket): lehetőséget biztosít egyrészt a gyermekeknek a közösségben való lét megtapasztalására; a szülőknek pedig, hogy kortársakkal társas helyzetekben is láthassák gyermekeiket, egymással kapcsolatot teremtve gyermeknevelési kérdésekben tapasztalataikat kicseréljék, és legfőképpen szakemberekkel konzultálva problémáikra tanácsot, javaslatot, ötletet kapjanak
- ✓ A tagbölcsődékben alapítványi támogatásból kialakításra kerültek a somadrin helyiségek, illetve

só szobák, amelyek a felső légúti megbetegedések megelőzésében nyújtanak segítséget a bölcsődébe járó gyermekeknek

8. A BÖLCSŐDE KAPCSOLATAI, EGYÜTTMŰKÖDÉSE MÁS INTÉZMÉNYEKSEL

Az intézményen belüli kapcsolattartás módját az intézmény hatályos Szervezeti és Működési Szabályzata tartalmazza.

8.1. Bölcsődénk kapcsolati a bölcsődei hálózaton belül

A szakmai munka fejlődését, a tudásmegosztást, a jó gyakorlatok elterjedését biztosítja a bölcsődei ellátást nyújtó intézmények, szolgáltatók egymás közötti szoros együttműködése.

A Magyar Bölcsődék Egyesületét az EMMI bölcsődei módszertani szervezetnek jelölte ki, melynek elsődleges feladata az országban működő, illetve újonnan nyílt bölcsődék, mini bölcsődék tevékenységének szakmai felügyelete. Feladatát bázisintézményeken, és minden megyében működő szakértőkön keresztül végzi. Ebben a munkában a Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék is részt vesz szakértői feladatokat ellátva a megyében.

8.2. Bölcsőde és óvoda kapcsolata

A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató és az óvoda között olyan kölcsönös együttműködésre épülő, tartalmas kapcsolat kialakítása szükséges, amely lehetővé teszi egymás szakmai elveinek, céljainak megismerését, megértését. Fontos a szakmai kompetencia elismerésén alapuló partneri viszony előtérbe helyezése. Mindezek a kisgyermek érzelmi biztonsága folyamatos fejlődésének fenntartását szolgálják, intézményváltásnál segítenek az új környezetbe történő beilleszkedésben.

Négy bölcsődénk közvetlen a szomszédságában működő óvodákkal szoros kapcsolatot ápol, rendszeres, többéves hagyományokra visszatekintő közös programjaik működnek (közös szülői értekezletek, óvoda és bölcsődelátogatások)

Az Úrhajós óvoda pedagógusai minden évben több alkalommal kedveskednek játékos előadásaikkal a bölcsiseinknek.

8.3. Szakmaközi kapcsolatok

A kompetenciahatárok kölcsönös tiszteletben tartásával kooperatív kapcsolatokat alakítottunk ki mindazokkal a társintézményekkel és szakemberekkel, akikkel a családok kapcsolatba kerülnek/kerülhetnek, illetve akikkel a kapcsolat kialakítása a gyermek egészséges fejlődése, fejlesztése szempontjából szükséges.

- ✓ Család-és Gyermekjóléti Központ,
- ✓ Zala Megyei Pedagógiai Szakszolgálat
- ✓ Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság,
- ✓ Védőnői Szolgálat,

- ✓ Házi Gyermekorvosi Szolgálat
- ✓ CSAK-PONT Zalaegerszeg
- ✓ Zalai Civil Életért Közhasznú Egyesület

A *Zala Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Zalaegerszegi Tagintézményével* való esetenkénti együttműködés szintén segíti szakmai munkánkat. Kapcsolatunk a *szakszolgálat korai fejlesztőjével* nagyban segíti a sajátos nevelési igényű gyermekeket gondozó kisgyermeknevelők munkáját. Folyamatos konzultációs lehetőséget biztosítanak számunkra, illetve rendszeresen meghívást kapunk szakmai rendezvényeikre.

A bölcsődék és a különböző (bölcsődei hálózaton belüli és a családsegítés területén működő) civil szervezetek közötti együttműködés sok tekintetben hozzájárul a bölcsődei ellátás fejlődéséhez, az ellátást igénybe vevő családok szükségleteihez, elvárásaihoz történő igazodást segítheti.

8.4. Egyéb kapcsolatok

A Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék törekszik aktív szerepet vállalni a csecsemő és kisgyermekgondozók képzésében. Az intézmény Cseperedő, Napsugár, Tipegő és Úrhajós bölcsődéje a Zala Megyei Kereskedelmi és Iparkamara által regisztrált gyakorlólhelye a kisgyermeknevelő szakképzésnek.

A gyermekek napközbeni ellátása fejlesztése területén a megyéből bölcsődénket megkereső intézményfenntartók számára a tanácsadás és intézménylátogatás lehetőségét biztosítjuk.

Szoros, együttműködő kapcsolatot ápolunk Zala Megyei Jogú Város Képviselőtestületével, a választókerületünk képviselőjéhez mindenkor és mindenben bizalommal fordulhatunk, segítséget kérhetünk.

9. A ZALAEGRSZEGI EGYESÍTETT BÖLCSŐDÉK SZOLGÁLTATÁSAIRÓL SZÓLÓ TÁJÉKOZTATÁS HELYI MÓDJA

A Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék szolgáltatásairól az alábbi módokon tájékozódhatnak a szolgáltatást igénybe venni szándékozók:

- ✓ ZMJV weboldala – a város rendelete a gyermekjóléti alapellátásokról, térítési díjakról www.zalaegerszeg.hu
- ✓ A Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék weboldala: www.zalaegerszeg.bolcsi.hu
- ✓ Bölcsi-kóstolgotok alkalmával személyesen
- ✓ Az intézményvezető és a tagbölcsőde vezetők ügyfélfogadási napjain személyesen
- ✓ A bölcsődékben működő játszóházakban személyesen
- ✓ A Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék facebook oldalán
- ✓ Az Úrhajós Bölcsi facebook oldalán

10. AZ IGÉNYBE VEVŐK ÉS A SZAKALKALMAZOTTAK JOGAINAK VÉDELMEVEL KAPCSOLATOS SZABÁLYOK

A fenntartónk az intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatában határozta meg az ellátásban részesülők érdekvédelmét szolgáló érdek-képviselői fórum megalakításának és működésének szabályait. Az érdekképviselői fórum szavazati jogú választott tagjai (telephelyenként)

- ✓ az ellátásban részesülő gyermekek szülei vagy más törvényes képviselői által választott tag
- ✓ az intézmény dolgozói közül választott tag
- ✓ az intézmény fenntartója által delegált képviselő

Az érdekképviselői fórum szavazati jogú választott tagjainak száma minden oldal részéről egyenlő számúnak kell lennie.

Az érdekképviselői fórumhoz fordulhat a gyermek törvényes képviselője, illetve az intézmény dolgozója panasz, érdeksérelem esetén. Az érdek-képviselői fórum megvizsgálja a hozzá benyújtott panaszokat és a hatáskörébe tartozó ügyekben dönt, továbbá intézkedéseket kezdeményezhet

- ✓ a fenntartónál,
- ✓ a gyermekjogi képviselőnél,
- ✓ illetve más hatáskörrel rendelkező szervnél.

Az érdekképviselői fórum az intézmény vezetőjénél véleményt nyilváníthat a gyermeket érintő ügyekben, valamint javaslatot tehet az intézmény

- ✓ alaptevékenységével összhangban végzett szolgáltatások tervezéséről, működtetéséről,

- ✓ valamint az ebből származó bevételek felhasználásáról.

A gyermek szülője vagy más törvényes képviselője, valamint a gyermekek érdekeinek védelmét ellátó érdek-képviselői és szakmai szervek a házirendben foglaltak szerint panasszal élhetnek az intézmény vezetőjénél vagy érdek-képviselői fórumánál

- ✓ az ellátást érintő kifogások orvoslása érdekében,
- ✓ a gyermeki jogok sérelme, továbbá az intézmény dolgozói kötelezettségszegése esetén,
- ✓ a GYVT 136/A. § szerinti iratbetekintés megtagadása esetén.

Az intézmény vezetője, illetve az érdekképviselői fórum a panaszt kivizsgálja, és tájékoztatást ad a panasz orvoslásának más lehetséges módjáról. A gyermek szülője vagy más törvényes képviselője az intézmény fenntartójához vagy a gyermekjogi képviselőhöz fordulhat, ha az intézmény vezetője vagy az érdekképviselői fórum 15 napon belül nem küld értesítést a vizsgálat eredményéről, vagy ha a megtett intézkedéssel nem ért egyet.

A szakalkalmazottak érdekképviselőt látja el továbbá:

- ✓ a BDDSZ helyi szervezete, melynek ügyrendjét a mindenkor hatályos MT és az intézményi Kollektív szerződés határozza
- ✓ az intézmény Közalkalmazotti Tanácsa, melynek működési rendjét saját szabályzata határozza meg

Az érdekképviselői fórum egyetértési jogot gyakorol a házirend jóváhagyásánál.

11. A SZOLGÁLTATÁST NYÚJTÓK FOLYAMATOS SZAKMAI FELKÉSZÜLTSGÉ BIZTOSÍTÁSÁNAK MÓDJA, FORMÁI

A szakalkalmazottak kötelező továbbképzésének szervezése a 9/2000. és a 8/2000 SzCsM. rendelet szabályozása alapján történik. A kötelező továbbképzések intézményi koordinálása a Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék szaktanácsadójának feladatkörébe tartozik. A Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék éves továbbképzési tervei az alábbiakat tartalmazzák:

- ✓ továbbképzésben résztvevők neve
- ✓ a továbbképzésben, illetőleg felkészítő tanfolyamon résztvevők helyettesítésére vonatkozó tervet
- ✓ a továbbképzési kötelezettségüket teljesítők számát

A kötelező továbbképzéseken túl a Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék tagbölcsődéiben rendszeres belső képzéseket szerveznek a tagbölcsőde vezetők. A belső képzések tematikájának meghatározása az alábbiak alapján történik:

- ✓ az előző évi ellenőrzések tapasztalatai
- ✓ a szaktanácsadó és az intézmény vezetőjének javaslatai
- ✓ az évente lebonyolított partneri igény és elégedettség mérések során született eredmények

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

Jelen Szakmai Programot a Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék intézményvezetőjeként jóváhagyom. Egyúttal a 2020. február 18-án kelt, és jóváhagyott Szakmai Program hatályát veszti.

Zalaegerszeg, 2021.október 18.

J ó v á h a g y o m:

.....
Prenner Zsuzsanna
intézményvezető

.....
Tóthné Gróf Andrea
bölcsődevezető

A Szakmai Program mellékletei*1. sz. melléklet****Személyi feltételek a bölcsődékben***

	Cseperedő	Napsugár	Úrhajós	Tipegő	ZEB	összesen
Z. E. B. vezető					1	1
Szaktanácsadó					1	1
Bölcsődetitkár					1	1
Tagbölcsőde vezető	1	1	1	1		4
Kisgyermeknevelő	19	19	19	14		71
Bölcsődei dajka	4	4	4	3		15
Élelmezésvezető					1	1
Gazd. ügyintéző			1			2
Szakács			2	2		4
Konyhai kisegítő	1	1	5	6		13
Mosodai kisegítő	1	1	1	1		4
Karbantartó	1	1	1	1		4
Gyermekeorvos					0,5	0,5
összesen	27	27	34	29	4,5	121,5

2. sz. melléklet

A GYVT 36 §. (5) bekezdés szerinti megállapodás a Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődékben

MEGÁLLAPODÁS

b ö l c s ő d e i ellátás (gyermek napközbeni ellátása) igénybevételéről

amely létrejött egyrészről Zalaegerszeg Megyei Jogú Város **Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék** (Zalaegerszeg, Petőfi Sándor u. 21-25) képviselőjében Prenner Zsuzsanna intézményvezető, másrészről

..... (szül:; anyja neve:) törvényes képviselő (szülő: a továbbiakban *ellátást igénylő*) között a mai napon (.....) nevű gyermeke bölcsődei ellátásáról.

1. Az intézmény a bölcsődei ellátást.től.....-ig határozott időre biztosítja a Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék tagbölcsődéjében.

A bölcsőde az alábbi ellátásokat biztosítja a gyermek számára (szolgáltatások és ellátások tartalma, módja)

A bölcsődei ellátás keretében a gyermek életkorának és egészségi állapotának megfelelően biztosítjuk:

- ✚ a nevelés és gondozás feltételeit, így különösen
 - ✓ a szülő közreműködésével történő fokozatos beilleszkedés lehetőségét,
 - ✓ a felszerelési jegyzékben meghatározott textíliát, bútort, egyéb eszközöket és felszerelést,
 - ✓ a játéktevékenység feltételeit,
 - ✓ a szabadban való tartózkodás feltételeit;
- ✚ és a gyermek élettani szükségleteinek és az egészséges táplálkozás követelményének megfelelő négyeszi étkeztetést azzal, hogy a bölcsődében az étkeztetést a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló miniszteri rendeletben foglaltaknak megfelelően kell biztosítani,

A térítési díj fizetésére kötelezett személy

neve:

lakcíme:

Az étkezési térítési díj:

A bölcsődei gondozási díj:

Fizetés módja:

A személyi térítési díj megállapítása és megfizetése: Az ellátást igénybe vevő tudomásul veszi, hogy a bölcsőde gyermekétkeztetés intézményi térítési díjának alapja az élelmezés nyersanyagköltségének egy ellátottra jutó ÁFÁ-val emelt napi összege. A személyi térítési díjat az igénybevétel napjától havonként, egy havi időtartamra előre, a tárgyhónap 10. napjáig kell befizetni az ellátást nyújtó intézmény elszámolási számlájára. Az étkezési térítési díjkedvezményekre a GYVT 21 § (1) szabályai az irányadók, melyekhez a 328/2011. Korm. rend. 17-18 §-ban meghatározott igazolások bemutatása szükséges. Amennyiben a térítési díj fizetésére kötelezett a fizetési kötelezettségének nem tesz eleget, a bölcsődevezető 15 napos határidő megjelölésével írásban felhívja az elmaradt térítési díj befizetésére. Ha a határidő eredménytelenül telt el, a bölcsőde erről értesíti a fenntartót további intézkedés megtétele céljából. Amennyiben a kötelezett a személyi térítési díjat vitatja, a megállapodás megkötésétől számított nyolc napon belül a fenntartóhoz fordulhat.

Alulírott hozzájárulok ahhoz, hogy személyes adataimat (törvényes képviselő neve, lakcíme, ellátott gyermek neve – a bölcsődei megállapodással megegyező adattartalommal) a Zalaegerszegi Gazdasági Ellátó Szervezet kezelje gyermeke (i) m bölcsődei ellátásának időtartama alatt a személyi térítési díj számlázása kapcsán

Az intézményvezető tájékoztatja a szülőt az alábbiakról:

Az ellátást tartama és feltételei: a gyermekek napközbeni ellátásaként az életkornak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, foglalkoztatást és étkeztetést kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei, törvényes képviselői munkavégzésük - ideértve a gyermekgondozási díj, a gyermekgondozást segítő ellátás és a gyermeknevelési támogatás folyósítása melletti munkavégzést is -, munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, nappali rendszerű iskolai oktatásban, a nappali oktatás munkarendje szerint szervezett felnőttoktatásban, felsőoktatási intézményben nappali képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni. (1997. évi XXXI. törvény 41. §. /1/ bek.)

Az intézmény által vezetett, gyermekekre vonatkozó dokumentáció:

- ✚ egészségügyi törzslap, fejlődési lap
- ✚ fejlődési napló
- ✚ csoportnapló
- ✚ üzenőfüzet, beszoktatási és családlátogatási füzet

Az érték- és vagyonmegőrzés módja: a gyermekeknek zárható szekrénye van, a bölcsődébe behozott játéktárgyakért, ékszerekért a bölcsőde felelősséget nem vállal;

Az intézmény házirendje: a melléklet szerint;

A panaszjog gyakorlásának módja: A gyermek, a gyermek szülője vagy más törvényes képviselője, továbbá a gyermekek érdekeinek védelmét ellátó érdek-képviselői és szakmai szervek az SZMSZ-ben foglaltak szerint panasszal élhetnek az intézmény vezetőjénél vagy érdek-képviselői fórumánál az ellátást érintő kifogások orvoslása érdekében, a gyermeki jogok sérelme, továbbá az intézmény dolgozói kötelezettségszegése esetén. Az intézmény vezetője, illetve az érdekképviselői fórum a panaszt kivizsgálja, és tájékoztatást ad a panasz orvoslásának más lehetséges módjáról. A gyermek szülője vagy más törvényes képviselője az intézmény fenntartójához vagy a gyermekjogi képviselőhöz fordulhat, ha az intézmény vezetője vagy az érdekképviselői fórum 15 napon belül nem küld értesítést a vizsgálat eredményéről, vagy ha a megtett intézkedéssel nem ért egyet.

A bölcsődei ellátás megszűnik:

- ✚ a határozott idejű elhelyezés esetén a megjelölt időtartam - illetve a meghosszabbított időtartam - leteltével,
- ✚ a jogosultsági feltételek megszűnésével
- ✚ a szülő/törvényes képviselő írásban a Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék intézményvezetőjéhez benyújtott bejelentése alapján
- ✚ ha a gyermek a jogszabályban meghatározott életkort betöltötte (a bölcsődei nevelési év végén, ha a gyermek a 3. évét betöltötte)
- ✚ Az intézményvezető a bölcsődei ellátást megszünteti, ha a jogosult a házirendet ismételten súlyosan megsérti, vagy az ellátás feltételei, okai már nem állnak fenn.
- ✚ Meg kell szüntetni annak a gyermeknek a bölcsődei ellátását, aki orvosi szakvélemény alapján egészségi állapota miatt bölcsődében nem gondozható. (GYVT 42/A. 4. bekezdés)

Az ellátás megszüntetése ellen a törvényes képviselő 8 napon belül az intézmény fenntartójánál panasszal élhet, amennyiben azzal nem ért egyet.

A szülő törvényes képviselő nyilatkozik arról, hogy a tájékoztatást megkapta:

- ✚ az ellátás tartalmáról és feltételeiről,
- ✚ az intézmény által vezetett, reá vonatkozó nyilvántartásokról,
- ✚ az érték- és vagyonmegőrzés módjáról,
- ✚ az intézmény házirendjéről,
- ✚ panaszjoga gyakorlásának módjáról,
- ✚ a fizetendő térítési, illetve gondozási díjról,
- ✚ a jogosult jogait és érdekeit képviselő érdek-képviselői fórumról; valamint, hogy
- ✚ a felvételnél közölt adatok a valóságnak megfelelnek, valamint
- ✚ ha a jogosultsági feltételekben, és a személyazonosító adatokban változás következik be, azt 15 napon belül az intézményvezetővel tudatja.

Jelen Megállapodás a gyermek ellátásának megszűnésével automatikusan hatályát veszti. A Megállapodást és a tájékoztatást a felek – mint akaratukkal mindenben megegyezőt – tudomásul vették és aláírták. A megállapodás 1 példányát az aláírással egyidejűleg átvettem.

Zalaegerszeg, 2021.

.....
intézményvezető
Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék

.....
szülő/törvényes képviselő

Módszertani kiadványok, szakmai segédletek, belső szabályzatok

- ✓ Bölcsődei adaptáció – módszertani levél 1984
- ✓ Folyamatos napirend – módszertani levél 1982
- ✓ Játéktevékenység a bölcsődében – módszertani levél 1997
- ✓ Útmutató a bölcsődei gondozónők családlátogatásához – BOMI 1989
- ✓ Otthon és bölcsődében. Kisgyermekek táplálása 1-3 éves korban – Alimenta 1995
- ✓ A bölcsőde kertje, az épület külső kapcsolatai – BOMI 1986
- ✓ Nevelési, oktatási építmények, bölcsődék - Tervezési előírások
- ✓ Gyermekfogászati prevenció megvalósítása a bölcsődében – BOMI 1995
- ✓ a Cseperedő, Napsugár, Tipegő és Úrhajós bölcsődék szakmai programjai
- ✓ felvételi szabályzat
- ✓ házirend